

Beretning
om
Det norske arbeiderparti
for aaret 1908.

Utarbeidet ved sekretæren.

30

1597

1597

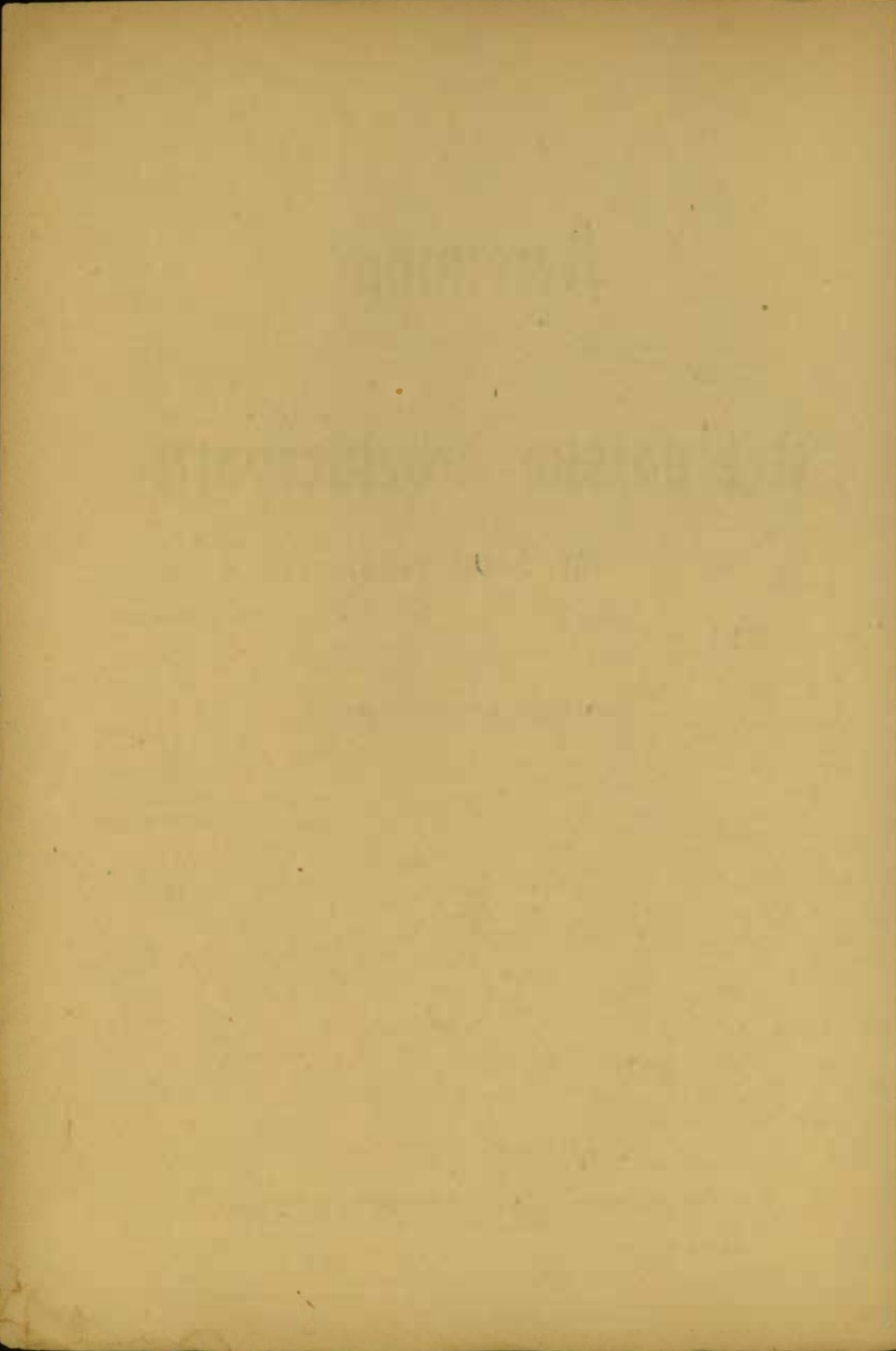
1597

1597

Beretning
om
Det norske arbeiderparti
for aaret 1908.

Utarbeidet ved sekretæren.

Centralstyrets beretning.

Aaret 1908 har været et jevnt og godt arbejdsaar med agitation og virksomhet for at styrke organisationen og sprede kundskab om den socialdemokratiske politikk paa mange steder, hvor dette har manglet.

Da der dette aar ikke har været hverken kommune- eller stortingsvalg, har naturligtvis ikke interessen over landet for offentlige og politiske spørgsmål været saa stærk og levende, som naar en valgkamp stærke følger gaar som høiest. Men det har alligevel vist sig paa grund af socialdemokratiets stadig stærkere magt og indflydelse, at interessen har været langt større og stemningen mere levende for offentlige spørgsmål end den pleier at være udenfor valgaarene.

Overalt i by og bygd, hvor vort partis talere har været paa færde, har man som regel hat gode moter med større tilslutning for vort partis hensmaater og politik end nogeninde tidligere.

Det er derfor med godt haab og fuld fortrosthing om fremtiden og jeire, at partiet gaar valgaaret 1909 imote.

Nye samorganisationer.

Namdalens socialdemokr. freksparti er dannet og foreningerne indmeldt av amtspartiet. Rongsberg arb. parti er lifelodes indmeldt.

Nye partiforeninger.

Folgende foreninger er i aaret blit direkte indmeldt i partiet: Afholdsforeningen "Republikken", Abonentfamlernes forening, Kampen og Vaalerengens soc. dem. ungdomslag, Ar. a lagerarb. s foren., Piano- og orgelarb. foren., Bestillingsmændenes soc. dem. foren., Ungdomsforen. "Fremad". Disse 7 foreninger tallet ved indmeldelsen tilfammen 226 medlemmer. Desuten er Ar. a vand- og floakvæfens arbeiderforen. samt Ar. a baandvæveres fageforening indmeldt; men begge disse foreninger er senere opløst.

Forovrig henvises til samorganisationernes opgaver over nye foreninger.

Udmeldt

er Hjelmso arbeider- og jisterforening, Seildugsfabr. kvindel. arb. foren., Ar. a, Ar. a vestre arbeiderfamfund samt Bazarhandlernes foren., Ar. a, der er opløst.

Medlemsantal.

Ved utgangen av 1907 hadde partiet 416 foreninger utenfor og 83 foreninger i Kristiania med et medlemsantal:

utenfor Kristiania	810	kvinder	13,830	mænd	=	14,640
i Kristiania	988	—	7,853	—	=	8,841

1,798 kvinder 21,683 mænd = 23,481

Ved utgangen av 1908 var foreningsantalet vokset med 103 til 602, hvorav i Kristiania 93.

Medlemsantalet kan ikke opgives helt nøiagtig, da et par organisationer ikke har ordnet sin kontingent; det stiller sig ved utgangen av 1908 slikt:

utenfor Kristiania	1,685	kvinder	16,264	mænd	=	17,949
i Kristiania	1,286	—	8,603	—	=	9,889

2,971 kvinder 24,867 mænd = 27,838

Tilvæksten i 1908 er saaledes: 1,173 kvinder 3,184 mænd, ialt 4,357.

Landsstyret

Styrets sammensætning er der i perioden siden sist avholdte landsmøte ingen forandring indtrådt.

Centralstyret har saaledes bestått av: Oscar Nisjen, formand, Chr. F. Knudsen, næstformand, E. Jepsen, redaktør, Magnus Nisjen, sekretær, fru Martha Tynæs, Jonas Ringgaard, J. Karlgren.

Fra sekretariatet for den faglige landsorganisation har været tilførrordnet: Ole D. Lian og Arnt Namødt.

Landsstyrets øvrige medlemmer har været: Martin Traumæl (Ultrøndelagen), Alb. Moeikau (Smaalenene), J. Angell-Lien (Bergen), Torgeir Braa (Buskerud), Johan Gjøstein (Stavanger), P. Moe-Johansen (Malerund), A. Buen (Trondhjem), P. R. Saltvig (Bratsberg), Chr. Johansen (Hedemarken) og Ar. Pojem (Marvik).

Det samlede landsstyre har i aaret ikke avholdt noget møte, men har de saker, som krævet behandling, været omiøndt og behandlet skriftlig.

Centralstyret.

har i aarets løp holdt 26 møter, hvor en række saker er behandlet, desuden har centralstyret har jøllesmøter med forstingsgruppen og partiets fraktion i Kristiania bystyre.

Agitationen.

Der har ogsaa iaar været utfoldet en ganske betydelig agitationsvirksomhet. Fra de forskjellige kanter av landet er der naturligvis indløpet anmodning til centralstyret om foredragsholdere, og partiets kontor har da ogsaa søkt at efterkomme slett mulig av disse; men det har desværre været umulig at inotekomme alle de mange onsker og krav om talere og agitationsreiser, som er fremkommet.

Imidlertid har der ved partikontorets formidling været avholdt et stort antal foredrag mest i de byer og amter, som ikke ligger lenger borte fra Kristiania, end at søndagen og mandags formiddag eller lordags eftermiddag har strøkket til for reisen.

Der har saaledes været holdt foredrag i Akershus, Bratsbergs, Buskeruds, Hedemarkens, Kristians og Jarlsbergs amter og byer med flere steder.

Som regel har utgifterne til disse fortære reiser blit dekket av de stedlige organisationer, men har der ogsaa av og til været ødet tilskud av partikassen.

I Ultrøndelagen holdt A. Buen endel foredrag, i Nordlands amt holdt Th. Spjelkavik endel foredrag i Vik i Helgeland; utgifterne hertil er bevilget av partikassen.

En anden paatønt og besluttet agitationsstur i Nordland maatte paa grund av indtrufne omstændigheter indstilles,

men vil sikkert kunne komme istand indeværende aar.

Bidrag til agitation har været bevilget til Bodo, Bratsberg amt, Alesund og Stavanger amt.

I et i Trondhjem afholdt fællesmøte av partiets kommunerepræsentanter i Trondelagen deltok formanden og holdt foredrag om Sykepleien i beskatningen.

I aarsmøtet for Aftershus amts arbeiderparti deltok efter anmodning næstformanden, og i lignende møte for Hedemarkens amt deltok sekretæren og i Ilttrondelagen A. Buen.

Av afholdte foredrag kan forøvrig nævnes, at den for sit store og utrættelige arbejde med barnehjemssaken kjendte danske riksdagsmand P. Sabro i marsmaaned var heroppe og holdt foredrag om disse spørsmål i Kristiania, Drammen og Fredrikstad.

Utenlandske kongresser.

Den svenske partikongress afholdtes i Stockholm i slutten av mai, og som partiets representant herfra motte efter indbydelse sekretæren, Magnus Nilsen; han deltok ogsaa i den danske partikongress, som holdtes i Odense i september maaned. Til en i Stockholm afholdt socialdemokratisk kvindekongress bevilget partiet reisutgifter til en representant herfra efter anmodning av kvindeforbundet, hvorved dette fattes istand til at sende to representanter fra herværende kvindeorganisationer. Fru Martha Thnæs og frk. Selga Thorsen deltok i denne kongress.

Skandinaviske konferance i Gøteborg.

Den 7. skandinaviske arbeiderkongress, som afholdtes i Kristiania i september 1907, vedtok en resolution angaaende spørsmålet om opprettelse av et skandinaviske statistiske byrå for arbeiderbevægelsen, saaledende:

“Kongressen erkjender det som en mangel, at det materiale, der utgaar fra de skandinaviske landes politiske og faglige organisationer og de kooperative foretagender, ikke samles og bearbejdes paa et centralt sted, og henstiller derfor til ovennævnte organisationers hovedbestyrelser i Sverige, Danmark og Norge at vælge 2 mand fra hvert land til at sammentræde for at utarbejde et forslag til et statistisk byrå.

Forslaget overreendes inarst mulig til de respektive hovedorganisationer.”

I overensstemmelse med dentagne beslutning og jærlig for ogsaa samtidig at konferere om den foreliggende faglige situation i de skandinaviske lande, samledes repræsentanterne for Sverige, Danmark, Finland og Norge til et fællesmøte i Gøteborg den 29. novbr. 1908 og følgende dage.

Som repræsentanter for Sverige var fremmøtt landsorganisationens formand, Herm. Lindqvist, kasjerer i landsorganisationen, E. Söderberg, og for partiet journalist Sv. Persson. For Danmark motte De samv. fagforbunds formand, E. M. Olsen, og sekretær Carl F. Madsen og formand for Socialdemokratiske forbund P. Knudsen. For Finland motte landsorganisationens formand Gero Haapalaiaen. For Norge motte landsorganisationens formand, Ole D. Lian, medlem av sekretariatet M. Ermeistad og partiets sekretær Magnus Nilsen.

Den første sak, som kom til behandling paa konferansen, var spørsmålet om opprettelse av et skandinaviske statistiske byrå. Under diskussionen om denne sak fremkom der fra alle hold uttalelser om nødvendigheten av at samle og utgi statistiske oplysninger om jaavel den faglige som politiske arbeiderbevægelse. Imidlertid var man enig om, at tiden endnu ikke var inde for opprettelsen av et skandinaviske byrå, idet der hævdedes, at statistikken inden de respektive lande først maatte ut-

viktes mere end hittil. Der blev særlig pointert, at arbeiderne og deres organisationer skulde følge og kraftig støtte den statistiske virksomhet, som fra de respektive myndigheters side er igangsat for at skaffe tilfredsstillende socialstatistik.

Konferansen vedtog i henhold hertil følgende beslutning:

Spørgsmaalet ang. skandinaviisk statistisk byraa.

Konferansen konstaterer det absolute behov for, at saavel arbeiderbevægelsen som arbeiderklassens sociale og politiske stilling og virksomhet i samfundene statistisk og alsidig belyses. Men i betragtning af, at forudsætningerne endnu ikke synes at være tilstede for oprettelsen af et saft statistisk byraa for arbeiderbevægelsen i Skandinavien, finder konferansen, at tiden endnu ikke er inde for en bortsælgelig realisering af den skandinaviske kongres beslutning.

Konferansen anbefaler istedet arbeiderorganisationerne og deres medlemmer i de skandinaviske lande med kraft at fremme den arbeiderstatistiske virksomhet, som fra statsmyndighedernes side er paabegyndt gennem noagtige bevaerelser af de stillede spørgsmål samt at stadig følge og gennem parlamenterne søge at fremme den almindelige statistiske virksomhet.

For at ivareta arbeiderstatistikens interesser og udvikling i ovennævnte retning opnaevnes inden hvert land et særskilt udvalg, som ogsaa har i odrag at virke for almindelig oplysning angaaende statistikens opgave og betydning i klassekampen.

Organisationernes hovedsager har videre at søge at anskaffe og udføre samt fæstigsmæssig bearbejde en for arbeiderbevægelsen erhøvelig og gunstig statistisk efter et saa ensartet system som mulig, hvilket af de statistiske udvalg nærmere angøres og bestemmes; baade officiel som særskilt faglig, politisk og kooperativ statistik, udveksles mellem de forskellige lande. Der bor i de forskellige lande oprettes et

arbeiderbevægelsens arkiv som samlingss- og udvekslingssteder for saavel det statistiske materiale, som andet vedrørende arbeiderbevægelsen saasom love, lovforslag osv. —

De statistiske arbeider, som udføres, gøres frugtbringende ved paa heldigste maate at udgives periodelis samt at de, i den udstrækning dette kan ske, indtages i organisationernes beretninger og i de internationale beretninger som udgives.

„Social-Demokraten“.

Av beretningen til landsmøtet i 1906 fremgik det, at bladets ordinære indtægter i 1905 utgjorde fr. 73,462.42 og at formuen var fr. 2677.82.

Som man av det her indtagne sammen drag vil se, har de tilsvarende indtægter utgjort:

i 1906 fr.	75,684.96
i 1907	95,090.64
i 1908 =	105,360.60

I treaaret 1905—1908 er altjaa økningen fr. 31,898.18 eller noget over 43 procent.

Status ved utgangen av 1908 viser en formue stor fr. 15,847.31, hvorav fr. 4564.96 i banken. Man har nu som tidligere regnet, at de utstaaende restanter av bladpenge (væsentlig indenbys omtrent svarer til, hvad der (væsentlig av udenbysabonnenter) er betalt i forstud.

Det bemerkes, at der hvert av de to sidste aar er avskrevet 10 procent paa inventar, likesom man ogsaa det sidste aar har hat den ekstraordinære utgift av fr. 1125 til mullter og jaksomkostninger.

Bladet har saaledes i disse 3 aar hat en fremgang baade i utbredelse og indtægter som ingeninde tidligere.

Og dette var ogsaa medbestemmende for, at man bovet at gaa til den fra nytaar iverksatte store utvidelse og de dermed forbundne utgifter, selv om man til en begyndelse kan være nodt til at støtte sig til den oparbejdede kontantbeholdning.

Brochurer.

Fra partiets kontor har der i aarets løp, som tidligere, været solgt ikke saa litet av partiets jmaastrifter, men er det styrets indtryk at partiforeningerne rundt om i landet kunde bidra i langt større utstrækning end fleet, til at sprede disse billige og oplysenderifter. Derved vilde kundskaben og forståelsen for vort partis saker og jnnsmaater stige og nye tilhængere vindes.

"Frit stolemateriel" er iaar bearbejdet og trykt i nyt oplag.

To nye meget betydningsfulde og indholdsrike brochurer er utkommet, nemlig "Vore jføge" av Gunnstein Andersson og "Sykepleien i befatningen" av dr. Oscar Nissen.

Olav Kringen har utarbejdet en hjørst overjagt over partiets landsmøter, men denne er endnu ikke trykt.

Nyt partiblad.

Nedenæs aants arbeiderparti har overtat utgivelsen av "Tiden" i Arendal og dette blad utkommer nu som partiorgan med landsstyrets godkjendelse.

"Det tyvende aarhundrede".

Dette tidskrift har som bekjendt tidligere været utgit dels som maanedss og dels som kvartalskrift av de socialistiske ungdomslag. Ungdomsforbundet har ved et par tidligere leiligheter foranlediget forhandlinger med centralstyret om partiets overtagelse av tidskriftet men at dette er litt noget av.

Imidlertid hadde forholdene utviklet sig derhen, at "Arbeidernes aktietrykkeri" i november maaned iaar tilbød partiet overtagelsen av "Det tyvende aarhundrede". Centralstyret besluttet imidlertid forelobig at uisette jaken; men efter overenskomst med trykkeriets forretningsfører utgaves et julehefte av tidskriftet for partiets regning. Man haaber imidlertid, at det jnarest kan lykkes at jaa det utgit som

et regelmæssig socialdemokratisk tidskrift, da man antar, at dette vil ha sin store betydning for socialismens vekt.

Forslag herom vil bli forelagt landsmøtet.

Stipendiefomiteen.

Til den komite, som har at fremkomme med indstilling angaaende utdelingen av statens stipendier for haandverkere og tekniske arbeidere, har i aaret været opnevnt som partiets repræsentanter: M. Lindahl, Drammen, og str. Ormejtaad, Kristiania; suppleanter var J. Jakobien, Drammen, og P. Haroe, Arania.

Arbejderbevægelsens arkiv.

Spørsmålet om oprettelse av et arkiv for arbejderbevægelsen har i længere tid været oppe til forberedelse og behandling.

J landsstyrets møte den 9. september var ogsaa jaken fremme; men da der tidligere var nedjat en komite fra partiet og den jaglige landsorganisation, foretok ikke landsstyret noget videre i jaken.

Da "Folkets hus" blev færdig, jaa påjende lokale kunde stilles for arkivet, besluttet centralstyret at gjøre jitt til at jaa tanken endelig realiseret og bevilget forelobig jammen med landsorganisationen det nødvendige hertil.

Arkivet er tænkt ordnet i følgende hovedafdelinger:

A. Politisk afdeling. Herunder kommer alle politiske organisationer, centralorganisationer, aantsorganisationer, lokalforeninger, valgfredsforeninger, arbejderjamsund, ungdomsbevægelse o. j. v. samt stemmeretsbevægelsen, demonstrationer, landsmøter, kongresser, socialkvjgiving, offentlige dokumenter m. v.

B. Jaglig afdeling. Herunder kommer landsorganisationen, forbund, lokale samorganisationer, avelinger, vektredskubber, jaglige overenskomster, arbejds-giverorganisationer m. v.

C. Økonomiske foretagender. Herunder kommer kooperative og andre foretningsemæssige foretagender, som trykkerier, bakerier, foramlingsbygninger samt hyttestuer uten forbindelse med jagforeninger m. v.

D. Oplysningsforetagender. Herunder kommer biblioteker, aftenstoler, diskussionsklubber, sang- og musikforeninger, læseforeninger, arkiv m. v.

E. Avisavdeling. Partiblade, jagblade, vittighetsblade, leilighetsaviser m. v.

F. Literaturavdeling. Social og økonomisk litteratur, bøger, tidskrifter, brochurer, statistiske verker m. v. fra ind- og utland.

G. Biografisk avdeling. Biografier og mere personlige breve og skrifter til be-lysning av de kvinder og mænd, som har deltatt i bevegelsen, samt billeder, fotografer m. v. av personer, grupper, moter o. j. v.

Utlandet: Bæsjentlig trykte beretninger og ellers alt av interesse, som kan erholdes.

Til styre for arkivet er valgt: Fra Arbeidernes jagl. landsorganisation M. Ormestad og Ole D. Lian og fra Det norske arbeiderparti Chr. S. Rindsen og Magnus Nilsen.

I møte i sekretariatet for Arbeidernes jagl. landsorganisation den 23. oktober og i centralstyrets møte den 27. oktober godkjendtes følgende:

Statutter for Arbeiderbevegelsens arkiv.

§ 1. Arbeiderbevegelsens arkiv eies av Det norske arbeiderparti og Arbeidernes jaglige landsorganisation i fællesskap. De fornødne utgifter til arkivets opprettelse og drift utredes av Det norske arbeiderparti og Arbeidernes jaglige landsorganisation efter bevilgning med en halvpart hver.

§ 2. Arkivets oppgave er at samle og opbevare alle slags trykte og skrevne

dokumenter, protokoller, beretninger, brochurer, bøger, blade og tidskrifter, bilder o. l. vedkommende arbeidernes politiske, jaglige og kooperative bevegelse i Norge samt viktigere trykte saker angaaende den utenlandske bevegelse.

§ 3. Arkivet skal efter styrets nærmere bestemmelse ved reglement være tilgjengelig for interesserte, der ønsker opplysninger.

§ 4. Arkivets styre skal bestaa av 4, nemlig 2 representanter valgt av styret for Det norske arbeiderparti og 2 av styret for Arbeidernes jaglige landsorganisation.

Styret vælger inden sin midte en for- mand og kan ansette arkivar, som ogsaa skal fungere som kasserer og sekretær. Arkivaren er pliktig at være tilstede ved styremøtene, men har ikke stemmeret.

En av Det norske arbeiderpartis og en av Arbeidernes jaglige landsorganisations revisorer skal revidere arkivets regnskaper.

§ 5. Statutterne kan kun forandres med sekretariatets og centralstyrets godkjendelse.

Meningsforskjel mellem centralstyret og sekretariatet i spørsmaal vedkommende arkivet, avgjøres ved stemmeforsjal i fællesmøte av begge styre.

Gave til partiet.

Partiets næstformand, Chr. S. Rindsen, har foruten sit store arbeide i vor organisation ogsaa betenkt partiet riselig paa anden maate, idet han har over- sendt aktier i Arbeidernes aktietrykkeri til et paalydende beløp stort 21,940 kroner, samt aktier i "Social-Demokraten" til et beløp av 7220 kroner. Endvidere er ind- kjøpt endel aktier i „Social-Demokraten“.

Styrelsens i bestatningen.

Partiets landsstyre opnevnte som be- kjendt i 1907 en komite, bestaaende av dr. Oscar Nilsen, lærer Johan Gjø-

stein og redaktionssekretær D. Tøke-
rud til at utrede denne programjak.

Som andet sted omtalt utarbeidet dr.
Nilsen derpaa sin brochure om spørsmålet,
hvor arbeidsstoffet lagdes frem.

Vort partis stortingsmænd stillet je-
nere forslag om en bevilgning av stats-
kassen, stor 2000 kroner, til sekretærhjælp
m. v. for nærmere utredning av dette
store og omfangsrige spørgsmål; dette for-
slag blev imidlertid forkastet, hvorfor par-
tiet blev nødt til ved egen hjælp at søke
saken fremmet, for at forslag kunde frem-
lægges i stortinget samtidig med hylfe-
siftingsspørsmålene.

I et fællesmøte av centralskyret og de
i byen værende tingmænd i begyndel-
sen av december 1908 besluttedes der-
for at forsterke den oprindelige komite med
to medlemmer, nemlig stortingsmændene
Alfred Eriksen og Chr. J. Knudsen,
og at lovforslag skulde fremlægges i stor-
tinget.

Dette arbejde har det ogsaa lykkedes
komiteen at utføre og inden landsmøtet
holdes er forslaget afgit i brochureform
og kjendt landet over.

Vi er sikre om, at det vil sætte sine
store og dybe merker i norsk politik.

Saker oversendt styret fra lands- møtet 1906.

Paa landsmøtet i 1906 var der frem-
sat forslag om "fælles emiær for "N.
D. B." og partiet, samt forslag om "op-
rettelse av et 2-3 maaneders kursus i
Nordland til utdannelse av foredragshol-
dere i de nordlige amter."

Disse spørgsmål blev imidlertid av
landsmøtet besluttet oversendt styret til
overveielse og avgjørelse.

Centralskyret har været opmærksom
paa disse spørgsmål og vil herom bemerke:

Paa grund av utilstrækkelige midler
har der desværre ikke endnu kunnet bli tale
om at anstætte nogen fast agitator
for partiet, hvorfor spørsmålet om

i fællesskap med N. D. B. at anstætte en
saadan ikke har foreligget.

De leilighetsvise foredragsreiser og
enkelte foredrag, som partiet har hat
befatning med, er derimot for en del be-
fjort av mænd, som tillike er avholdssfolk.

*

At oprette et foredragskursus i Nord-
land har der heller ikke været anledning
til, da det for centralskyret er en umulighet
at kunne paata sig at ordne med den slags
kurser i de forskjellige dele av landet; det
jaar i første række bli de lokale organisa-
tioners sak at ta sig av disse.

Skyret har heller ikke tilstrækkelige
midler til sin raadighet for at kunne op-
rette den slags kurser, idet man hittil des-
værre har været tvunget til at avslaa vel
begrundede og paatrævede anmodninger om
bevilgninger til agitation, som er kommet
baade fra Nordland og andre steder.

Saa længe styret ikke har større ind-
tagtskilder til raadighet for de mange gode
og velmenende forslag sigtende til at frem-
me det agitatoriske arbejde for vor sak,
er det derfor umulig at foreta noget yder-
ligere.

Det første skridt mot rimeligere oko-
nomi hos foreningerne være opmærksomme
paa er, at den nu fastsatte kon-
tingent indfendes helt og til
fastsat tid; forend dette har været
befulgt en tid, kan der formodentlig heller
ikke bli spørgsmål om yderligere kontin-
gentforpligtelser fra de tilsluttede forenin-
ger, hvilket ogsaa var ønskeligt at kunne
undgaa.

*

Sidste landsmøte vedtok
videre følgende:

"Centralskyret bemyndiges til at igang-
sætte ukeutgave av "Soc.-Dem." — en
gang uken — jaasnart det finder tiden
dertil bekvem."

Naar styret har fundet ikke at kunne
gaa igang med ukeutgave av "Soc.-Dem."

har dette sin grund for det første i, at de rifeligere indtægter bladet har hat i de sidste aar i første række har maattet anvendes til dagsavgavens utvidelse og forbedring, for derved at kunne bringe bladet op til et stort og vel udfyret konkurrerende organ.

Dernæst har det vist sig i de forskellige distrikter, hvor organisationen har faat foræst, at der her ganske naturlig er vokset frem et stærkt behov efter eget organ, og har vi paa denne maate faat mange lokale partiblade omkring i landet, — for tiden er antallet af disse 17.

Man har derfor fundet det litet rimelig og hensigtsjvarende, i denne for den lokale partipresse udviklingsrige periode, at oprette en ukeutgave av "Soc.-Dem.", som maatte antas at virke konkurrerende og hemmende paa den lokale presse, samtidig som en saadan ukeutgave vilde være et tvivlsomt økonomisk foretagende for partiet.

Styret har derfor ment, at der hertil ikke har været raadelig at utgi nogen ukeutgave av "Soc.-Dem."

Kristiania.

Her har der i aarets løp været drevet et ikke litet arbejde i de forskjellige foreninger og kredse med avholdelse av foredrag, agitationsfester og samling av nye ringere paa "Social-Demokraten".

Flere foreninger er indmeldt i partiet og nye kvindeforeninger er stiftet.

Der har i aarets løp været holdt 3 repræsentantmøter, hvor regnskaperne for "Social-Demokraten" har været forelagt og en del andre saker behandlet.

Spørsmålet om opprettelse av egen samorganisation for Kristiania er reist, og

har en komité nedsat av repræsentantskapet arbeidet med saken og fremlagt motiveret forslag herom. Hvis de herværende partiforeninger tiltræder forslaget, vil de nødvendige forslag til forandringer i partiets love bli landsmøtet forelagt.

Forlikskommissærvalg

foregik den 17. december, men ogsaa denne gang viste det sig, at vore partifæller ikke har tilstrækkelig interesse av dette valg og derfor undlater at møte.

Dr. Oscar Nisjen fik 3875 st., mens den valgte hoiremand opnaadde 5363 st. og venstres kandidat 1915.

Følgekolens tilsynsutvalg.

Til agitation for deltagelse i disse valg er der ogsaa iaar bevilget de nødvendige midler av partiet, men det dirike agitationsarbeide for valgene samt arbeidet med oppstilling av listerne ved de forskjellige skoler har været utført av kvindeforeningerne sammen med fredsorganisationsneme.

Det lykkedes ogsaa iaar at faa valgt partifæller, kvinder og mænd, ved næsten alle skoler.

Den socialdemokratiske forening har sat igang en foredragsrekke, hvor forskjellige emner av socialøkonomisk, politisk og historisk art behandles av flere kjendte partifæller.

Den samme forening har ogsaa tat sig av opprettelsen av en socialistisk aften-skole for unge partifæller, hvor disse iaar anledning til kundskap og udbannelse i flere nyttige og praktiske sager, samtidig som der forges for lærdom i de for arbeiderbevægelsen nødvendige spørsmaal og saker.

Fra amts- og byorganisationer.

Åkershus amt.

I et aar, da der ikke foretages noget stortings- eller kommunevalg, vil en politisk organisations virke utadtil ikke byde paa synderlig av interesse. Imidlertid vil det visstelig være uriktig at ta dette som et tegn paa, at vor organisation har været uavirksom. Der er i saa at si alle avdelinger utfoldet en ganske intens virksomhet til organisationens indre styrkelse. I aarets løp er holdt 80 a 90 foredrag, der gjennemgaaende har været godt besøgt. Amtspartiets styre har arrangeret to sommersterner, et i Ås pinsedag og et i Eidsvold den 28. juni.

I Åker og Bævre Bærum lykkedes det at faa valgt vore kandidater ved forlikelseskommissærvalget, likefrem suppleantbladene tilfaldt vort parti paa begge steder.

I Eidsvold, Gjerdrum og Ullensaker har arbeiderpartiet erobret flertal i allmeningsstyret.

I alle amtets herrestyret undtagen Nesodden har vore motstandere endnu flertal, men paa adskillige steder er det lykkedes at faa vedtat værdifulde reformer, som f. eks. bedre ligningsregler, skolenes bedre utrustning med hensyn til læsetid og undervisningsmidler osv. Kravet om skolemateriellets overførelse til bestyrelsen staar nu umiddelbart foran sin gjennomførelse i en række kommuner, paa flere steder er reformen iaar nedstemt med yderst knæbent flertal.

Spørsmålet om amtspartiets oppløsning eller omorganisation har været om-

jendt til avdelingene til uttalelse; de indkomne meddelelser angaaende spørsmålet behandling gaar aldeles overveiende i retning av, at amtsorganisationsformen bør bibeholdes. Styret anbefaler enstemmig amtspartiets bibehold og henviser i saa henseende til, at paa alle steder, hvor det har været paa tale at la amtsorganisationerne oppløses av fredsorganisationer, er dette blit forkastet.

Det jærlig i stortingsvalgaarene nødvendige spesielle samarbeide mellem bygd, som horer til samme valgkrets, maa selvstegt godt kunne finde sted uten at gjøre brud paa den nuværende amtsorganisationsform.

Der er i aaret løp holdt 2 styremøter.

Partiavdelingene i Åker samt Bærum og Holsbo har stiftet tilveie de foreløbige fornødne midler til igangsettelse av et blad "Agitatøren", hvis regelmæssige utgivelse 1 gang ukentlig tok sin begyndelse i slutten av oktober. Bladet har allerede faat en betydelig utbredelse, og det vil ha en stor mission at fylde jaavel i agitationen for de socialdemokratiske ideer i det hele som ved de forskjellige kommunale spørsmåals praktiske behandling ut fra socialdemokratisk synspunkt.

Styre Bærum arbeiderparti har i aarets løp kjøpt eget hus, og flere avdelinger har under forberedelse anskaffelse av saadant.

I 1908 er to nye avdelinger indmeldt i amtspartiet, nemlig Blaker arbeiderforening og Ullnes arbeiderforening. End-

videre er stiftet Ullskog østre arbeiderparti, Ullskog vestre arbeiderparti og Søndre Follo arbeiderparti.

Åkers arbeiderparti er opprettet som en fællesorganisation av de i Åker kreds værende partiforeninger.

Paa grund av Skedsmo herreds adskillelse fra Lillestrøm er der paa sidstnævnte sted opprettet en partiorganisation under navnet Lillestrøms arbeiderparti.

Ole E. Tøkerud.
formand.

Bratsberg amt.

Paa ekstraordinært aarsmote i januar besluttedes fra 1. april at utgi eget blad "Bratsberg-Demokraten". Bladkomite valgtes. Avisen har efter omstændighetene gått bra, og der er allerede spørsmål om at la avisen utgåa som dagblad. I årets løp er anskaffet eget trykkeri. Redaktør er cand. philos. P. Berg. I april stiftedes Øvre Solums arbeiderparti. Ved et av amtspartiet arrangeret pinsefest paa Møssos talte dr. Grifsen og Saltoig.

Paa amtspartiets aarsmote i juni behandledes spørsmålet om at oppløse amtspartiet og danne fredsorganisasjoner. Det besluttedes der at bibeholde amtspartiet i sin nuværende form og at danne fredsorganisasjoner i tilslutning til amtspartiet.

Amtspartiet talte da 7 foreninger, men fra 1. januar 1909 er antallet 21. Denne vældige vekst — 200 procent — skyldes væsentlig vort partiorgan og dets iherdige redaktør, der har ført amtet rundt og holdt foredrag.

Den 5. juli var han saaledes i Braand og Hoidalens og stiftet Braandals arbeiderparti, den 25. juli var Berg og D. Høe i Beum og stiftet Beum arbeiderparti, den 9. august arrangeres et møte paa Øvrum, her talte Berg, Høe og Saltoig; den 6. septbr. talte Berg og Høe paa Vole og stiftet Øvre Gjervens arbeiderparti, den 4. oktober var Berg og Høe i Vestlemarsholmen, holdt foredrag og stiftet 3 forenin-

ger, Dalen, Mørgedal og Kvitesund arbeiderpartier, den 11. oktober arrangeredes et møte i Hjultjøbo, her talte Berg og E. Reiersen. Hjultjøbo arbeiderparti reorganiseredes, en masse nye medlemmer indtognedes. Den 18. oktober var Berg i Vinje og holdt 4 foredrag paa 4 forskjellige steder: Ræslund, Øvre Vinje, Vinje og Grungedal. Den 22. oktober var Berg og E. Reiersen i Bo og holdt foredrag paa Frolatun.

Endvidere har amtspartiet tilstrebet fagforeningerne i Vestfjorddalen med anmodning om at la sig indmelde i Bratsbergs amts arbeiderparti.

Samtlige foreninger har besluttet at la sig indmelde i partiet fra 1. januar 1909. Arbeidsmandsforen. Nedre Hjøfna med 150 medl., Saahjem med 110 medl., fra Bæver og Øvre Hjøfna har vi endnu ingen opgave faat over medlemsantallet.

Medlemsantallet i amtspartiet vil sandsynligvis utgjøre 900 a 1000 medlemmer i 1909. Som man ser, saa har vægelsen her i amtet gått frem med kjempekraft i det sidste halvår, saa hvis det fortsetter slikt, saa vil det ikke ta lang tid for hvert eneste sogn i hele Bratsberg amt har sin organisation. Naar partiet har fulgt utfolde slikt enestaaende virksomhet i det forløpne aar, skriver det sig fra, at vi har saa billige agitationskrefter.

Desuten maa noteres, at det utenom det for nævnte er dannet 2 kvindeforeninger her i amtet i tilslutning til partiet, en i Skien og en paa Skotfos, disse er av den største betydning, naar stortingsvalgene kommer, da kvinderne for første gang har anledning til at føre sine statsborgerlige rettigheter.

E. Reiersen,
formand.

Buiserud amt.

Ved begyndelsen av året 1908 bestod amtspartiet av 32 foreninger med ca. 1900 medlemmer. Nu disse maa dog Vik og

Beme, som væsentlig bestod av anlægsarbeidere, betragtes som oppløst.

Følgende foreninger er indmeldt fra 1. januar 1909: Hurum arbeiderparti, Tøfte freds, 20 medlemmer, Korsk jøe. kvindeforening, Gjeithus, under Modums arbeiderparti (fra 1. oktbr. 08), 20 medlemmer, Krokstadelvns kvindeforening, 33 medlemmer, arbeiderforeningen "Enighet", Sandsvær, 11 medlemmer, Bærfvendenes forening, Honefos, samt Krokstadelvns arbeiderforening, 12 medlemmer. Til sammen 37 foreninger ved begyndelsen av indeværende aar. Medlems-tallet kan desværre ikke opgives noiaqtig, da kun 21 foreninger har jendt aarsberetning. Det samlede medlemstal for disse foreninger utgjorde 1580. Lægges hertil medlemstallet for de foreninger, som ikke har jendt beretning iaar, men jendte ijsor, shulde det samlede medlemstal ved begyndelsen av aaret 1909 utgjøre ca. 2000.

I Bustrud freds og i Ringerikes freds har man samorganisationer, i Numedals og Hallingdals fredse derimot ikke. Der har været fort flere forhandlinger om amtspartiets vmdannelse til 4 freds-partier. Paa aarsmotet i Drammen den 21. februar d. a. blev forslagene om freds-partier forkastet, væsentlig av den grund, at tiden var for knav til den slags organisasjonsarbeide midt i valgaaret, og at man burde ha flere foreninger i Numedals og Hallingdals fredse, for man oppløste amts-partiet.

I de nævnte 21 foreninger, som har jendt aarsberetning, er der holdt 206 styremoter, 269 medlemsmoter, 70 foredrag over enner som viser, at der er trang til kundskap om tidens spørsmåal og til oplysning om rettigheter og pligter. Av talere kan nævnes: Fru Aslaksrud, fru Thnæs, Andersson, sekretær Amundsen, H. Berntsen, Bilstad, Buen, Rohmer, dr. Grifsen, pastor Haugerud, Jamson, Einar Vi, Magnus Nilsen, Skard, Tviberg, Braa m. fl.

To foreninger paa Modum har stæn-

ket sine boksamlinger til bygdens kommunale boksamling, 3 andre foreninger har boksamling med til sammen 693 bind. Syv foreninger har eget hus til en samlet værdi av 63,900 kroner og en gjæld av 23,167 kroner, altjaa en formue av 40,733 kroner. Videre har 2 foreninger byggetomter til en værdi av 1200 kroner.

Opgave over foreningernes samlede utgifter og indtægter kan ikke meddeles med noiaqtighet, hvad der beklages, da man derved ikke faar oversigt over deres økonomiske stilling. Saa meget kan dog sies, at denne er god. Styret har henstillet til foreningerne at gi fuldstændige og noiaqtige opgaver ogjaa paa dette felt.

Den 28. juni holdtes vort aarlige sommerstevne i Hangrud under stor tilslutning, antagelig ca. 1000 mennesker. Der var taler, sang, musikk og oplæsning. De indbudne talere var Magnus Nilsen, Michael Puntervold, formanden i Drammens arbeiderparti Mathias Vindal og P. Skard.

Det største og viktigste arbeide i aarets løp har været agitationen for "Fremtiden", vort eget organ, sammen med Drammens arbeiderparti. Der er anslaget ny presje ("Ny Tidss" iorrige), og bladet er betydelig utvidet. Forstaaelsen av arbeiderpresjens betydning har hittil lat adskillig tilbake at ønske, og særlig beklagelig blir dette, naar man selv er avisens utgiver. Dog har mange foreninger og partifæller utrettet et storartet arbeide, som fortjener den høieste anerkjendelse. For tiden utfoldes der en virksomhet med at skaffe driftskapital og abonnenter, hvilket viser den rette forståelse over hele linjen.

Amtspartiets indtægter har været 1857 kroner og utgifterne 1730 kroner, herav 500 kroner som et indtil videre rentefrit laan til "Fremtiden".

Vor organisation er fast og arbeider godt. Vi har tat ivrig del i de kommunale spørsmåal og ovet stor indflydelse paa opfatning og avgjørelse av mange saker. I

Nedre Eter, hvor vort parti har flertal, har de bl. a. gjennomført frit skolemateriel og bevilget de nødvendige midler til kommunale læger paa fast løn.

Vi imøtejer aarets valgkamp med godt haab om fremgang.

Gunnstein Undersjon,
i. t. formand.

J. Edv. Ketvedt,
sekretær.

Hedemarkens amts arbeiderparti,

stiftet 12. november 1904 har i det forløpne aar havt stor fremgang. Det bestaar nu av 21 foreninger i 15 av amtets 27 herreder, og tæller 1100 medlemmer.

Tilvæksten av medlemmer i aarets løp er omkring 500.

I sommerens løp er avholdt arbeiderstevner i Moelven og Voiten. Begge var meget vellykkede. Ved det første talte stortingsmand Egede-Nissen, ved det andet stortingsmand Torgeir Braa m. fl.

Stortingsmand Magnus Nilsen og forfatteren Johan Falkberget har holdt foredrag i Masnes, og desuten er der av partiets egne folk avholdt omkring 20 foredrag paa forskjellige steder omkring i amtet.

Partiorganet "Solungen" (Hedemarkens amts socialdemokrat) har i aarets løp havt jevn tilgang paa nye abonnenter, særlig i Solørbygdene, og sidste halvjaar gav den et litet overskud. Naar jernbaneforbindelsen Glisen—Elverum blir færdig, vil den sikkert ogjaa saa stor utbredelse i de øvrige dele av amtet.

Den eies av partifæller i Masnes, men det forhandles nu om at overdra den til amtspartiet som dets eiendom. For utenforstaaende kan det se ut til at 1908 har været et stille og daarligt aar for partiet i Hedemarken, vi har blandt andet mistet vor formand, idet han er frasyttet amtet, men de som staaar organisationen nær vil forståa, at det har været et aar rift paa fremgang. Endnu et saadant aar og vi

er den sterkeste arbeiderorganisation i amtet, saavel hvad kræfter som medlemsantal angaar.

C. Holmen,
sekretær.

Indtrøndelagens arbeiderparti.

"Indtrøndelagens arbeiderparti" omfatter de 3 valgkredse, Stjørdalen, Værdalen og Snaasen i Nordre Trondhjems amt. Oprindelig var partiets navn Nordre Trondhjems amts arbeiderparti; men da partiorganisationen i amtets tre valgkreds, Namdalen, fra nytaar 1908 direkte blev indmeldt i Det norske arbeiderparti, blev denne navneforandring vedtatt i partiets aarsmøte i Snaasen den 7. juni 1908.

Indtrøndelagens arbeiderparti bestaar nu av følgende foreninger:

1ste kreds, Stjørdalen: Tommeraaens arbeidsmandsforening, Siveriarbeidernes fagforening, Mandshjelds grubearbeiderforening, Tondshjeld grubearbeiderforening og Kopperaaens arbeidsmandsforening. Disse foreninger danner tilfammen "Meraker arbeiderparti". De øvrige foreninger er: Stjørdalens arbeiderlag, Skogns arbeiderlag og Levanger arbeiderparti.

2den kreds, Værdalen: Værdalens arbeiderparti, Værdalens arbeiderlag, Sparbu arbeiderparti, Sparbu n. arbeiderparti, Lenning arbeiderparti, Ogndalens arbeiderparti, Korens arbeiderparti og Indtrøndelagens veiarbeiderforening.

3die kreds, Snaasen: Stentjær arbeiderparti, Sunnan arbeiderparti og Snaasen arbeiderparti.

Partiets samlede medlemsantal var ved utgangen av 1908 ca. 400.

Arbeidet har i aarets løp efter forholdene gaat nok saa bra. Bistnok kan der ikke pekes paa særlige store resultater; men naar hensyn tages til at midlerne har været saa altsfor utilstrækkelige, saa kan man ikke vente bedre.

Saa vidt samvirkningens styre har overtatt det, saa har hver enkelt forening

arbeidet nokkaa godt, hvilket er et sikkert tegn paa at socialismens sak vinder fremgang ogsaa her i Nordre Trondhjems amt.

Flere foredrag er i aarets løp afholdt inden foreningerne, og regelmæssige møter er holdt til drøftelse av forskjellige spørsmål, som har staat i nær forbindelse med den sociale frigjorelseskamp.

I de herredsstyrrer, hvor partiet har repræsentanter, har disse, endstjønt de endnu er i faatal, dog øvet sin virkning paa de forskjellige sakers behandling.

I flere kommuner er f. eks. posten om frit skolemateriel under drøftelse, og det er ikke tvil om at saken i en nær fremtid vil bli tilfredsstillende løst i flere herreder.

M. A. Jensen,
sekretær.

Namdalens socialdemokratiske fredsparti.

Fredspartiet, som bestaar av Bagn- og arbeidderparti, Namssos arbeidderparti og veiarbeidderforeningen "Framsteget", talte ved aarets utgang 150 medlemmer.

I agitatorisk henseende har man ikke magtet at utrette noget nærværdig her i fredsen i det forløpne aar. Afkomheten forøvrig inden partiet har kun bestaaet i afholdelsen av de reglementerte styres og fredsmøter. Biføledes fejredes 1. mai med demonstration i Namssos, hvor partifæller fra by og bygd deltog med stor interesse, og hvor talen for dagen holdtes av hr. Martin D. Trammæl.

Paa fredspartiets aarsmøte i mai vedtoges nye love for partiet. Disse love bestemmer, at i de kommuner, hvor partiet har flere foreninger, skal disse slutte sig sammen til et kommuneparti. Altjaa en mere fast organisation inden hver enkelt kommune for derved at kunne staa fæstet ved de offentlige valg inden kommunen.

Det skal fies om Namdalen, at her er jordbund for socialismen, bare vi kunde

bli istand til at utfolde en mere frugtbringende agitation for vor fælles sak.

Berhard Berhardsen,
formand.

Wilhelm Jacobsen,
sekretær.

Nedenæs amt.

1. marts holdtes det ordinære repræsentantmøte i Arendal og sammesteds 4. oktober et ekstraordinært møte til behandling av partiets bladforetagende.

Styret har holdt 13 møter. Flere av disse har været optat med bladspørsmålet samt afsettelse av cirkulærer, udsendelse av arbejdsmateriel til foreninger o. s. v.

Partiet havde ved aarets begyndelse 8 foreninger med ca. 250 medlemmer og nu 15 med antagelig 400. Nye avdelinger er kommet til fra Grimsstad, Arendal, Diestad, Østre Moland, Namli og Hornnes. Paa grund av smaa pengemidler har vi ikke kunnet drive agitationen saa stærkt som man burde. Desuten har bladspørsmålet lagt beslag paa arbeidet i høi grad.

Foruten 1. maidemonstrationen har der været afholdt flere møter med foredrag av forskjellige talere. Foruten hr. redaktør Bie og Jøar Sneve har partiets formand og sekretær optraadt paa flere møter i byen og nærmeste bygder. Økonomiske henhjyn gjør, at vi ikke har kunnet komme saa vidt utover, som ønskeligt var.

Siden partiet fik eget organ har vi kunnet spørre flere tegn til, at interessen for sociale spørsmål er i sikker vækst, ligesom arbeidet vort nu vækker mere opsigst. Vi besejmes nu baade anonymt og åpent, hvor man for første gang at tie os ihjel. Vi tør haabe at naar et stykke frem i det aar, som kommer.

Ole D. Gaarddal,
sekretær.

Ved kommunevalget i 1907 valgtes følgende som arbeiderpartiets repræsentanter i **Arrendal**:

Boman, Carl, maskinist.
Safnor, Ole, hjulmaker.
Johnsen, bakermeister.
Mathisen, Oscar, jagarbeider.
Kroftstad, Anders, tømmermand.

NB. Uteglenet i beretningen for 1907.

Nordlands amt.

Nordlands amts arbeiderparti.

Det har fremdeles vist sig at være vanskeligt at få nogen fart i arbeidet og heller ikke er organisationsforholdene paa langt nær i orden.

Efter konference med amtspartiets da-værende formand, Ivar Thume, Andenes, berammendes aarsmøte i Svolvær den 9. og 10. november 1907. Her blev jeg da valgt til formand, og det er ikke noget let hverv at være leder av en odelagt organisation. Paa aarsmøtet diskuteredes spørgs-maalet om at få et eget blad, og en komite valgtes til at arbejde med saken. Det blev besluttet at indbyde til tegning av 2000 aktier a 10 kroner. Den 19. og 20. juli 1908 afholdtes aarsmøte paa Melbu, hvor bladsaken paa ny behandledes. 1 repræsen-tant fra Salten arbeiderparti var ogsaa tilstede; men der var forøvrig fremmødt få repræsentanter. Hjort møtet holdtes i midtpunktet av Vesterdaalen og paa den peneste aarstid. Jeg haaber imidlertid, at bladforetagendet nu skal gaa i orden. — Det viser sig meget vanskeligt at få ind-kontingenten heroppe, og folk mangler al-deles forstaaelsen av, at denne maa ind-betales regelmæssig, derjom der skal bli gjort noget og bli orden i organisationen. Forhaabentlig faar amtspartiet i den nær-meste fremtid en tilvæst fra Rofoten, hvor der har været drevet en nøjhaa god agita-tion underhaanden, jærlig av endel fra Madmoderen opjagte anlægsarbeidere, og for Rofoten freds kommer partiet iaar til at

opstille egen kandidat. I Rofoten har amtspartiet for tiden kun en forening med 20 medlemmer og i Vesterdaalen 4 forenin-ger med ialt 64 medlemmer.

Andreas Haagenjen,
i. t. formand.

Søndre Saltens arbeiderparti.

31. December 1907 talte partiet kun 2 foreninger med et medlemsantal av ca. 120, derav endel kvinder. I 1908 er der kommet 13 foreninger til, saa partiet tæl-ler nu 15 foreninger, derav en kvindefor-ening. Medlemsantal ca. 760. Partiet har i aarets løp holdt 4 møter, et aars-møte og tre styremøter. Paa aarsmøtet 7. juni 1908 var partiet repræsenteret fra 13 foreninger med 30 repræsentanter. Og hvor der da blandt andet blev vedtat love. Forslag om oprettelse av et arbeiderorgan for amtet blev vedtat, forutjat at man paa forhaand sikret sig den dertil fornødne ka-pital. Protokoll og regnskap oplæstes og godkjendtes. Med henjyn til agitation har der været gjort henvendelse til stortings-mændene Alfred Grifsen og Meier Fos-haug, men uten resultat. Saaledes har det været daarligt bevendt med agitation i fredsens i aarets løp.

Johan Nordvik,
i. t. formand.

John E. Valdur,
i. t. sekretær.

Ris arbeiderparti.

Aaret 1908 har været et roligt aar, efter at stridens bolger gif noget høit ved kommunevalget 1907.

Ris har i aarets løp hat forligelses-kommisjervalg, hvor partiet optraadte med egen liste og hvor partiet erholdt ca. 40 stemmer trods daarligt fremmøte. Par-tiet har hat besok av centralstyrets utjendte foredragsholder, Thomas Spjelskavik, som holdt en flerhet av foredrag i de forskjellige distrikter. Men saa vidt os bekjendt er der

1. januar 1909 stod 9 foreninger med et samlet medlemsantal av 247 tilsluttet partiet.

M. Johansen,
formand.

Smaalenenes amts arbeiderparti.

Etter det stric strævet med heradsvali i fjor, hev det likjom vore trong til aaivila litt iaar. Men partiet hev daa likevel gjengi fram. Det hev no 20 lag med 839 lemmar (751 menn og 88 kvin-
nur).

Alle dei pengar partiet hev raadt over, hev gjengi til bladet "Smaalenenes Socialdemokrat". Det hev difor ikkje vorte so mykje av det vanlege agitasjonsarbeidet. Av dei som hev reist ifring og tala i sagsmøti, kann nemnast Alb. Møstun, Andr. Haarsen, prest Klausen, Johs. Bergeren, Wald. Carlsen og formannen. Bladet gjeng no (fraa 15. novbr.) som dagblad, hev umlag 3200 ringarar og kjem vonleg snart til aa bera seg.

Før aa iindja samarbeidet mellom vaare kommunale ombodsmenn i buarne og bygdarne hev vi stipa sællesmøte for heile fylket med ingreiding og ordstifte um safer og arbeidsmaate "programposter og sakrif". Det hev vore halde two ilite dette aaret: eitt i Sarpsborg og eitt i Fredrikstad. Alle hev vore samde um at tiltaket var godt. Og ei nemnd paa 5 mann (1 fraa kvar av dei 4 bylagi og 1 fraa amtet) er vald til aa furebu dei komande møti.

Ei nemnd paa 5 mann vart av jendemannsmøti i 1907 sett til aa graufsa spursmaalet um stipnaden ("organisasjonsformen"). Paa aarsmøti no kom dei med framlegg um aa lussa upp amtspartiet og stipa frinsjyre iindan (men med formenmerne i desje som oversjyre eller bindeled). Tanken vekte iambing, og det vart samrøsthes vedteke aa jenda framlegget inn til godkjenning paa komande landsmøte.

Torgeir Bjørnaraa.

Søndre Bergenhus amt.

Ved aarets utgang staar 7 foreninger tilsluttet, nemlig Marstad arbeiderparti, Vagevaags vælgerforening, Avne arbeiderforening, Baksdals arbeiderforening, Dale arbeiderforening, Odda arbeiderforening, samt Odda socialdemokratiske forening med et samlet medlemsantal av ca. 400. De fire sidstnevnte foreninger er tilsluttet partiet i det forløpne aar. Før amtsstyret har aaret 1908 været et arbeidsaar, som vi haaber skal bære rike frugter. En hel række politiske foredrag har været afholdt, idet d'hr. stortingsmand Sæbo, Bergen, og lærer Gjøslein, Stavanger, har gien-
nemstøvet amtet paa kryds og tvers. Endvidere har "Arbeiders" energiske redaktør hr. Angell-Olsen tat diverse torn for os. Med tak for, hvad 1908 gav av samarbeide og forstaaelse inden den arbeidende klasse sier vi: "Retningen er rigtig og farten upaafælgelig."

Martin Moe,
p. t. formand.

Ultrøndelagen arbeiderparti.

I aarets lop er foruten det aarlige repræsentantmøte paa Roros den 16. og 17. april afholdt 2 møter av det samlede partistyre og 8 møter i forretningsutvalget.

Den væsentligste del av partiets administrative arbejde har været paalagt forretningsforeten. Formanden og de øvrige utvalgsmedlemmer er derved blit levet mere tid og anledning til at ta sig av det agitationske og organisatoriske arbejde.

Agitationsarbeidet i henhold til sidste aarsmøtes beslutning væsentlig henlægges til Guldalens og Strindens valgkreds av hensyn til, at uisigterne paa disse steder var bedst for kommende stortingsvalg. Forretningsutvalget har da ogsaa saavidt omkændigheternes har tillatt forsogt at rette sig derefter.

Hr. stortingsmand Buen, som av centralkomiteen var sendt til vort aarsmøte paa

Koros, holdt ved den anledning foruten under aarsmøtet foredrag paa følgende steder: Singsaas, Holtaalen, Malen og Aavaal i Guldalens freds, Tempe og Hønnelvik i Strindens freds. Denne turné blev i sin helhet besøgt av Det norske arbeiderparti.

Efter forretningsutvalgets henstilling har hr. ordfører Svend Skaradal holdt endel foredrag omkring i amtet. Saaledes i det vidstrakte Lypdal, hvor han holdt 7 foredrag, som alle var godt besøgt. Utgiftene hermed dekkedes med en halvdel av amtspartiet og den anden halvdel av den stedlige avdeling, et prisværdigt eksempel for andre avdelinger. Desuten har hr. Skaradal holdt et par foredrag i Selbu og Lerkedalen.

Hr. lærer Guldal har holdt endel foredrag, blandt andet i Fosen og Singsaas samt i Budalen. Ligeledes har hr. Martin D. Traanmæl bereist Fosen paa foredragsturné. Foruten forannevnte foredrag som hovedsagelig er besøgt av amtspartiet, har en hel del foredrag av forskjellige talere været besøgt av de stedlige avdelinger.

I tiden fra 26. decbr. f. a. til og med 3. januar d. a. holdt hr. stortingsmand Egde-Nissen en række foredrag her: 1 i Koros, 2 i Malen, 2 i Støren, 2 i Melhus, 1 i Hønnelvik og 1 i Ranheim — ialt 9 foredrag, som alle var særdeles godt besøgt og fulgt med stor oppmerksomhet og interesse.

Partiets årlige arbeiderstevne avholdtes i Støren den 21. juni med taler av lærer Guldal, ordfører Skaradal, Martin D. Traanmæl og Ole D. Fremo.

Et ekstraordinært stevne avholdtes paa Gandrem i Lerkedalen den 30. august med stortingsmand Buen, Martin D. Traanmæl, M. Balsnæs, Ole D. Fremo og Gunnar Aavaal som talere.

Et virksomt middel i agitationen er arbeiderpressen og særlig da for dette amts vedkommende "Ny Tid". Under hr. redaktør Buens dygtige ledelse har dette

organ for vor bevægelse faat en ganske enorm utbredelse.

Beflageligvis har arbeidet paa at faa en ukeutgave av "Ny Tid" iskaad ikke bragt noget resultat, idet Nordre Trondhjems amts arbeiderparti har stillet sig avvisende likeoverfor spørsmålet. Ligeledes har Trondhjems arbeiderparti for tiden av økonomiske grunde fundet ikke at kunne gaa med paa realiseringen av tanken. Det er dog at haabe, at dette foretagende, som efter forretningsutvalgets mening vil faa stor betydning for landdistrikterne, snart kan bringes til utførelse.

Medlemsbevægelsen.

Desværre synes det nominelle medlemsantal at ha gaat endel tilbake i det sidste aar. Det er imidlertid at merke, at der endnu mangler rapporter fra enkelte avdelinger og det kan kanskje være mulighet for, at naar disse indløper, medlemsantallet igjen vil gaa op endel. I den i første halvdel av april ijsor indsendte trykte beretning er medlemsantallet opført med tilsammen 1399 i 33 avdelinger. Efter nedenslaaende oversigt viser det imidlertid kun 1249 medlemmer, hvilket er det gjennemsnitlige medlemsantal, som har været i de avdelinger, som har indsendt sine rapporter i aarets løp.

Man antar imidlertid, at kommende aars valgarbeide vil bringe ogsaa medlemsantallet op i ikke ringe grad.

I Nre Fosen freds har partiet endnu ingen avdeling.

I Findre Fosen freds har vi 3 avdelinger (rapport mangler).

I Lerkedalen freds har vi 3 avdelinger med 183 medlemmer.

I Guldalens freds har vi 19 avdelinger med 811 medlemmer.

I Strinden freds har vi 8 avdelinger med 255 medlemmer.

Ialt 33 avdelinger med 1249 medl.

Av nye avdelinger er i aarets løp kun

[illegible][illegible]

mæssig og ihærdig agitation blandt kvinderne.

Jorban kommunevalget har forbundet afholdt 2 offentlige moter samt afholdt foredrag i de forskjellige foreninger. Forbundet har ogsaa utpekt kvindelige kandidater til Kristiania kommunesyre, ialt 6; foreningerne sluttet sig til forslaget, men ved valget opnaaet man kun at faa en av sine kandidater indvalgt.

Kvinderne har ogsaa iaar 17. mai foranstaltet demonstrationstog til fordel for kvindestemmeretten og indsendt til stortinget krav om almindelig stemmeret for kvinder, likesom man ogsaa opfordret utenbys kvindeforeninger til at foranstalte demonstrationer i samme oienend.

Arbeiderpartiets kvindeforening i Grünerloffens freds er indmeldt i forbundet fra 1. januar 1908.

*

Beretning for 1908.

Forbundet har i aaret 1908 hat god fremgang og vokser stadig i styrke. De foreninger, baade faaglige og politiske der er tilsluttet forbundet okes stadig i medlemsantal og samarbeidet er det bedste.

Det viser sig ogsaa, at kravet om, og forstaaelsen av organisationen stadig vokser blandt kvinderne. Ogsaa utenbys ifra vokser kravet om organisation, og er der fra flere hold uttalt onske om at faa sammenslutning av de kvindelige politiske foreninger, der tilhorer arbeiderpartiet over det hele land.

Fra Skiens arbeiderpartis kvindeforening er indsendt forslag om at jøke dannet et landsforbund. Det viser, at kvinderne mere og mere forstaaer det ansvar og de pligter, der paahviler dem ved stemmerettens gjennemsørelse, at de forstaa, at det kun er gjennem organisation og samhold vi faar styrke, og at det kun er ved og gjennem arbeiderpartiet kvinderne kan faa sine krav gjennemsørt, at vi i alle vore maal har fælles sak med arbeiderpartiets mænd.

Forbundet mener, at dette varsler godt

for vort parti til stortingsvalget, og haaber at kvinderne vil finde sin plads blandt arbeiderpartiets mænd.

Forbundet har i det forlopte aar hat 10 ordinære og 2 ekstra styremoter. Forbundet bestaar f. t. av 15 foreninger med tilfammen et medlemsantal av noget over 600. I aarets løp er indmeldt 3 foreninger, nemlig: "Grünerloffens", "Uttramenberg" og "Grønland"s kvindeforeninger. Suffervarearbeidersternes klub er nedlagt og saaledes uttraadt av forbundet. Blomsterhandlersternes forening maa ogsaa betragtes som uttraadt, da den ikke har betalt kontingent til forbundet for 1908. Nydalens kvindeforening er ogsaa utmeldt.

Forbundet har stiftet en politisk kvindeforening indenbys, og forbundets formand har varet behjelpelig med at stifte flere utenbys foreninger.

For at iverksette en mere planmæssig agitation blandt kvinderne, har forbundet erholdt støtte av partiet, til at sprede brochurer i byens valgkredse, og særlig for at faa kvinderne interessert for det forestaaende stortingsvalg.

Efter beslutning paa forrige aarsmote afholdt forbundet et demonstrationsmote til fordel for kvindestemmeretten den 26. mai i Folkets hus' store sal. Motet var besøkt av ca. 600 kvinder og mænd. Hr. redaktør Zeppejen og fru Tynes holdt foredrag, hvorefter vedtoges enstemmig en resolution. Denne er tilsendt samtlige landets kvindeforeninger. Forbundet har omsendt den paa forrige aarsmote vedtagne resolution om kvinden og Kooperationen, samt opfordret foreningerne til at tilmelde sig de kooperative foreninger. Fra en ukjent giver i Drammen, har forbundet erholdt 20 kroner til agitation. Den av forbundet planlagte agitationskole tok sin begyndelse i juni med fru Fernanda Nissen som lærer. Skolen afholdt 4 moter og viste at interessen var god. Efter sommerferien har ikke forbundet kunnet oppta moterne, da fru Nissen desværre ikke kunde delta længer som

lystret her lystere paa fremtiden nu ved dette
aars begyndelse.
2. 8. 21 i n o s.
f. t. formind.

Besagen

Partiet bestod ved indgangen af 1907
af 31 foreninger. De der endnu er flere
har der fra partiulystret været gjort hen-
vendelse til disse om at tilslutte sig par-
tistadestillingen. Følgende foreninger har in-
midt sin tilslutning:
Eghningstommerenverdens sagforening,
Støpertsarbejdernes forening og
Genarbeidsarbejdernes forening.

Isaeldes at partistadestillingen nu tæller 34
foreninger.

Demokratistonsdag 1. mai var det
historie, som har været set her. Dogt af-
sluttede i Stormvæsen, hvor talen for-
dages holdes af hr. lærer Joh. Wjostein
fra Slavaanger. En afstener afholdtes i
førstilling i teater, der for anledning
var leiet af partiet. Der opføres "Det
store løb". Anden arrangementes festlige
tilslutninger i de forskellige forenings-
lokaler.

Partistille møder. Den 15. oktober talte
hr. Gæde-Østen i Partiets hus, festal.
Gæster var tilstede til træffet. 13. decbr.
holdt hr. Hovringmand E. C. Ebbø poli-
tisk foredrag i Samvirkensreds. 29.
decbr. talte hr. Journalist Einar Øi i
Partiets hus over emnet: Den socialhisto-
riske. Dagske møder var godt besøgt.
Partiet stiller egen sandhed, men da ar-
bejdernes desværre endnu ikke har villet
slige partier baaret letten hjem.
3. Oktober har partiets repræsentan-
ter fremstillet forslag om indførelse af fri
kollektatier, hvilket blev vedtaget med 2
1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 12. 13. 14. 15. 16. 17. 18. 19. 20. 21. 22. 23. 24. 25. 26. 27. 28. 29. 30. 31. 32. 33. 34. 35. 36. 37. 38. 39. 40. 41. 42. 43. 44. 45. 46. 47. 48. 49. 50. 51. 52. 53. 54. 55. 56. 57. 58. 59. 60. 61. 62. 63. 64. 65. 66. 67. 68. 69. 70. 71. 72. 73. 74. 75. 76. 77. 78. 79. 80. 81. 82. 83. 84. 85. 86. 87. 88. 89. 90. 91. 92. 93. 94. 95. 96. 97. 98. 99. 100.

ledet, og det har ikke lystes forbindelse af
erstatte med nogen m).

3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 12. 13. 14. 15. 16. 17. 18. 19. 20. 21. 22. 23. 24. 25. 26. 27. 28. 29. 30. 31. 32. 33. 34. 35. 36. 37. 38. 39. 40. 41. 42. 43. 44. 45. 46. 47. 48. 49. 50. 51. 52. 53. 54. 55. 56. 57. 58. 59. 60. 61. 62. 63. 64. 65. 66. 67. 68. 69. 70. 71. 72. 73. 74. 75. 76. 77. 78. 79. 80. 81. 82. 83. 84. 85. 86. 87. 88. 89. 90. 91. 92. 93. 94. 95. 96. 97. 98. 99. 100.

Partiet talte ved aarets indgang 11
foreninger med tilhængere 200 medlem-
mer; 3 foreninger er blit nedlagt og 3
nye tilføjet. Der har i aaret været af-
holdt 22 styremøder og 4 repræsentantmø-
der. En ny forening er tilføjet for huse-
der har under behandling indmeldelse i
partiet.

2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 12. 13. 14. 15. 16. 17. 18. 19. 20. 21. 22. 23. 24. 25. 26. 27. 28. 29. 30. 31. 32. 33. 34. 35. 36. 37. 38. 39. 40. 41. 42. 43. 44. 45. 46. 47. 48. 49. 50. 51. 52. 53. 54. 55. 56. 57. 58. 59. 60. 61. 62. 63. 64. 65. 66. 67. 68. 69. 70. 71. 72. 73. 74. 75. 76. 77. 78. 79. 80. 81. 82. 83. 84. 85. 86. 87. 88. 89. 90. 91. 92. 93. 94. 95. 96. 97. 98. 99. 100.

Slutning

Forsamlingens

Partiet har ved aarets indgang 11
foreninger med tilhængere 200 medlem-
mer; 3 foreninger er blit nedlagt og 3
nye tilføjet. Der har i aaret været af-
holdt 22 styremøder og 4 repræsentantmø-
der. En ny forening er tilføjet for huse-
der har under behandling indmeldelse i
partiet.

Partiet har ved aarets indgang 11
foreninger med tilhængere 200 medlem-
mer; 3 foreninger er blit nedlagt og 3
nye tilføjet. Der har i aaret været af-
holdt 22 styremøder og 4 repræsentantmø-
der. En ny forening er tilføjet for huse-
der har under behandling indmeldelse i
partiet.

med forslag til opprettelse av fri kommunal middelskole. Det lykkedes vore partifæller at forhindre indførelsen av skolestyning, samtidig som en ældre bestemmelse, ifølge hvilken der ved enkelte skoler har været styning, blev helt ophævet. Desuten har man hat sin opmerkksomhet henvendt paa barnearbeidet og foranlediget, at der gjen-nem skolerne er indhentet et meget om-fattende statistiskmateriale.

I bystyret har man saat gjennomført indførelsen av frit skolemateriel. Man har fremst at forslag om kommunal fulhandel i forbindelse med kommunens indkjøb av ful til eget behov. Forslaget befinner sig for tiden paa vandring mellem de kommunale myndigheter til nærmere overveielse. For at faa mest mulig av kommunens utgif-ter ind paa de ordinære budgetter, frem-jatte vore representanter i formandskapet forslag om, at der paa det ordinære bud-get afsættes 50,000 kroner aarlig til by-ggning, væsentlig med sigte paa nye skole-bygninger. Derved vilde indgaaes, at ut-gifter til uproduktive formaal utredes av laanefondet. Forslaget forkastedes mot ar-beiderpartiets stemmer.

I lysverksdirektionen har vore parti-fæller foreslaat nedsettelse av priserne paa gas og elektrif strøm, samt angaaende ind-lægning og installering av gas og elek-tricitet med henblik paa at lette det al-mene publikums adgang til at benytte disse belysnings- og varmemidler.

Bladet "Arbeidet" har i det forløpne aar ogsaa kunnet glæde sig ved en jevn og sikker fremgang. Med det stadig stigende oplag blev det umulig med den hittil brukte presse at faa bladet færdig-trykt i rimelig tid. Man besluttet da at anskaffe rotationspresse til bladet. Ved velvillig inotekommenthet fra den hervæ-rende Typografisk forenings side erholdt man det nødvendige laan til avbetaling av det første avdrag, samt de med installa-tionen forbundne utgifter. Den nye presse toges i bruk i forstningen av december.

Førut for anskaffelsen av pressen

igangjattes en agitation for tilslutning til bladet, der stajet 500 nye abonnenter. Desuten er der foretat betydelige utvidel-ser av lokalene, jaavel for redaktion som ekspedition. Disse forandringer vil nød-vendigvis paafore bladet økede utgifter, men haaber man ved en forsigtig økonomisk le-delse at kunne klare de indgaaede for-rligtelser.

Rasmus Abrek. Ivar Ketteli.

Drammen.

Vor virksomhet i 1908 har omtrent udelukkende været av indre beskaffenhet og betydning, idet partiet paa grund av den meget beklagelige hændelse med partiets valgliste ved kommunevalget kun opnaadde at faa 1 mand indvalgt i kommunestyret og saaledes ingen indflydelse har kunnet ove her.

Inden partiet er der avholdt flere værdifulde foredrag over dagens og den socialdemokratiske aktuelle politif; disse foredrag er dels arrangeret av partiet som samorganisation og dels av de tilsluttede organisationer; alle foredrag har været sterkt besøkt.

Av foredragsholdere kan nævnes:

Stortingsmand Alfred Griksen, folke-tingsmand Sabro fra Danmark, Einar Vi, stortingsmand Magnus Rilsjen, pastor Haugerud, fru Martha Tunes, stortings-mand Chr. S. Knudsen, stortingsmand Braa.

Inden partiet er i året stiftet en kvindeforening; denne ser ut til at ar-beide sig sikkert og jevnt fremover og tæl-ler ved aarets utgang over 100 medlem-mer. Stiftelsen av denne forening maa uten tvil anses som det betydeligste ar-beide i partiets utvikling i 1908 og vi nærer det sikre haab, at den vil komme til at ove en betydelig indflydelse ved stor-tingsvalget i kommende høst.

I sidste halvdel av aaret er der in-den partiet utfoldet et noksaa stort ar-

beide med at tilveiebringe de nødvendige midler for anskaffelse av en større og tidsmæssigere presse for partiets organ "Fremtiden". Dette er ogsaa lykkedes, saa bladet nu er sat istand til at optra konkurransen med de andre lokalblade her i distriktet, og denne utvidelse vil selvfølgelig ogsaa sin største betydning for arbeidet i valgkampen til høsten.

Partiets medlemsantal har i aavigte aar holdt sig omtrent vedlike. Der er vistnok tilmeldt et par nye organisationer; men paa grund av, at der har været noksaa ilane forhold for arbeiderne i jagbruksdriften og tildels i jern- og metalindustrien, har endel av disse foreningers medlemmer reist fra stedet eller gaat over i andre arbeidsgrene og derved ogsaa ialsald forelobig gaat ut av partiet.

Partiets økonomiske stilling maa betegnes som god, idet regnskabet utviijer, at partiet skal eie ca. 5000 kroner.

Mattias Lindal,
i. t. formand.

Fredrikshald.

Paa generalforsamling i januar valgtes hr. Lauritz Sand som partiets formand; men da han har været forhindret fra at delta, har Chr. Svendjen innigeret. En række moter og bestyrelsesmoter har været avholdt.

Medlemsantallet har været ca. 100. Den 22. mars avholdtes en vellykket aftenunderholdning, hvor dr. Alfred Grifsen talte. 1. mai arrangertes inaar av det stedlige styre, Fredrikshald arbeiderparti og 3d arbeiderparti i jelleskav. Demonstrationen og festen om kvelden var meget vellykket, Egede-Nissen talte begge steder, liksaa talte Andreas Hanssen ved festen.

I april besluttet at "Smaal. Soc. Dem." antas som partiets organ. Jagforeningerne tegnet aktier i avisen og paa et mote i mai, hvor de forskjellige organisationer var repræsenteret, besluttet at oprette en fast ekspedition i Fredrikshald,

samt at Fredrikshald arbeiderparti — i lthet med Sarpsborg, Fredrikstad og Smaalenenes amts arbeiderparti — tiltræder bladets styre paa betingelse av at der skalies 500 abonnenter, 500 kroner i aktier samt at der ydes et aarlig tilskud av 600 kroner, jaalænge tilskud ydes av de andre partier. Det forutsettes at jagforeningerne yder sit til nævnte tilskud. I aarets løp har partiet 2 gange deltat i forliffelseskommisærvalg; men opnaadde ikke at saa nogen valgt. Frit skolemateriel for folkskolens barn blev foreslaaet, men ikke anbefalet hverken av skolestyre eller magistrat. I formandskapet blev foreslaget heller ikke vedtat, men under sakens behandling i bystyret blev det vedtat med stor majoritet og er nu indført fra 1. januar 09.

I løvet av høsten er stiftet en kvindeforening samt i Tistedalen en socialdemokratisk forening. Begge er indmeldt i partiet. — En lovkommité, der skal fremkomme med forslag angaaende jagforeningernes indmeldelse i partiet, er nedsat og vil forslag bli forelagt generalforsamlingen.

Arbeiderpartiets kommuneeksaktion har jevnlig været indkaldt til partiets moter, jaaledes har der foran hvert bystyremote været kombinert mote, hvor de saker, der skulde behandles, har været drøftet. Repræsentanter er indvalgt i skolestyre, jaskritilhy, vergeraad og brandstyre m. m.

Arbeiderpartiets regnskap utviijer en indtægt av fr. 700.06 og utgift fr. 681.18.

Chr. Svendjen,
i. t. formand.

Stark Halvorsen,

Fredrikstad haandværkslag.

Samorganisationen Fredrikstad haandværkslag har i aaret 1908 avholdt 23 foreningsvalgsmoter, 13 jellesstyremoter, 5 generalforsamlinger og 2 medlemsmoter.

I agitatorisk henseende har aaret 1908 været stille, nogen nævneværdig agitation er ikke utført.

Økonomist henseende har aaret 1908 været meget uheldigt for samorganisatio-
nen.

Fra 1. januar 1908 uttraadte Glem-
minge fagforening, der talte ca. 380 med-
lemmer, av samorganisationen, derved be-
rovedes samorganisationen en betragtelig
del av sine indtægter.

Som det vil være bekjendt, star-
tedes der i 1906 et lokalorgan for Smaa-
lenene her i Fredrikstad; dette lokalorgan
har hele tiden været samorganisationer-
nes smertensbarn, og der er fra lokalorga-
nets side sat store krav til samorganisa-
tionerne og disses medlemmer økonomisk
set. For at faa mere fasthet i forholdene
i lokalorganet i økonomist henseende, sam-
tidig som det var bedre for samorganisatio-
nen at ha et bestemt beløb at regne med,
blev der paa budgetgeneralforsamlingen be-
stemt at yde "Smaalenenes Social-Demo-
krat" 1000 — et tusen — kroner pr. aar.
Som følge herav saa blev der paa den
ordinære generalforsamling i april maa-
ned besluttet, at kontingenten til samorga-
nisationen skulde forhøies til 50 ore pr.
medlem pr. maaned. Denne beslutning av-
stedkom endel murren og rivninger inden
de samorganisationen tilsluttede foreninger
og maatte proves ved fornyet behandling
ved ekstraordinær generalforsamling, hvor
beslutningen atter blev vedtaget mot 2 — to
— stemmer.

Hermed skulde man trodd, at denne
sak var bragt ut av verden, men nei,
saa blev ikke tilfældet; der blev nu endel
avisfriverier i bürgerpressen om van-
styret i Fredrikstad haandverkslag, og re-
sultatet blev, at 2 foreninger meldte sig
ut av samorganisationen, nemlig Maskin-
arbeidernes forening og Fr. stad typografiske
forening; herved berovedes atter sam-
organisationen ca. 130 medlemmer; je-
nere er ogsaa Stuearbeidernes forening
utgaat, saa nedgangen i medlemsantal-
let kan for aaret 1908 skrives med et rundt
tal 500.

Ø 1. maidemonstrationen deltok iaar

flere end nogensinde for. Dagens fore-
dragsholdere var sekretær Joh. Karlgren,
Joh.s Clausen og Joh.s Bergersten.

Den 12. juli afholdtes et større fag-
foreningsstevne med stortingsmand Buen,
forretningsfører Sverre Jversen, jour-
nalist Einar Vi og Eugen Clausen samt
fru Martha Tynæs som foredragsholdere.
Stevnet fik ikke den tilslutning som vi
hadde ventet, paa grund av uheldig veir
som indtraf den dag.

4 nye foreninger er i aaret 1908 ind-
meldt i samorganisationen, nemlig Soci-
aldemokratisk ungdomslag, Østre Fredrik-
stad soc.-dem. forening, Læsttermændenes
forening og Stenverktøimedenes forening.

Samorganisationens medlemsantal er
ca. 400.

Som for nævnt er der ikke niført no-
gen agitation i aarets løp, dette er helt
og holdent overlatt til vår presse, og vort
væsentligste arbeide har gaat ut paa at
holde denne gaande. Kunde der nu, som
vi har begrundet haab om, skaffes tilveie
ca. 4—5000 kroner til avvikling paa tryk-
feriet, tror vi at foretagendet er sikret.
Men dette beløb maa skaffes tilveie, her
gjør atter den økonomiske situation sig
gjældende, og den er for tiden ikke den
bedste her i distriktet, hvor man ligger un-
der for arbeidsledighet og indskrænkning
i de forskjellige bedrifter.

Vor kommunefraktion har i aarets
løp arbeidet godt og faat repræsentanter
fra vort parti indvalgt i de forskjellige in-
stitutioner.

G. Dahl Milsjen,
p. t. formand.

Gjøvik socialdemokratiske forening

Foreningen, der stiftedes den 27. mars
1904, har i det forløpne aar hat et med-
lemsantal av 25. Årsregnskapet pr. 1.
april 1906 viste en kassebeholdning av
fr. 21.77. Nu moter er i aarets løp av-
holdt 15, 10 foreningsmoter og 5 be-
styrelsesmoter.

I begynnelsen av året sif partiet ved det avholdte valg paa forlitsfjeskommisjær med suppleant drevet sine kandidater igjennem. Bognstriver D. Amjdeen blev valgt til kommisjær med 176 st. og guldsmed S. Olsen blev suppleant med 34 st. Motkandidaterne (Castbergdemokrater) sif henholdsvis 101 og 31 st.

Føreningen sif ved jidste kommunevalg 5 repræsentanter i kommunestyret, og partiet har i aarets løp faat sat sine kandidater ind i de forskjellige kommunale ombud, bl. a. i ligningskommission, skolestyre m. m.

Partiet har grund til at være tilfreds med arbeidet i det forløpne aar.

R. Wold, Arne Gran,
formand. sekretær.

Hortens arbeiderforening

har i 1908 været i livlig virksomhet, der er avholdt 21 styremøter, 5 medlemsmøter, 6 diskussionsmøter, 4 fester. Av foresdragsholdere kan nævnes: Egede-Nissen, adjunkt Schreiner, Torgeir Braa, Arne Wiagnissen og Anton Jensen. Foreningen deltok ogjaa i arbeiderstevnet i Fredrikstad. Til foreningen er tilsluttet Hortens og omegns avdeling av "Norsk træarbeiderforbund". Medlemsantallet var ved utgangen av 1908 238. I 1. maiemonstrationen deltok 3 foreninger med 4 janer og ca. 400 deltagere. Tallet for dagen holdtes av hr. Ole D. Vian for ca. 2000 tilhørere. Ved forlitsfjeskommisjærvalget i mai 1908 sif foreningen sat sin kandidat igjennem, men ved valget om høsten sif vi inpleantpladsen.

I bystyret har vort parti for første gang været repræsentert og resultatet maa sies at være godt, da vi har faat repræsentanter i skolestyre, fattigstyre, vergeraadet, samt flere kommissioner. Fri skolemateriel er indført fra begynnelsen av året 1909, og vor fraktion har en stor del av æren herfor. Ved valg av skolestyru gif vor liste igjennem. Det man

avslutter denne aarsberetning, skal man uttale haabet om, at fremgangen for vort parti i kommende aar ogjaa maa bli likejaa stor, og om mulig endda større, skont forholdene her bidrager sit til at fremgangen hindres mer end ønskelig.

S. B. Haraldsen, Ar. Holtan,
formand. sekretær.

Kristiansjand.

Kristiansjands arbeiderparti bestaar av 14 foreninger, her er for tiden kun 1 fagforening, utenom den stedlige organisation, og mener vi denne vil bli tilsluttet i nærmeste fremtid.

Der har i aarets løp været avholdt 37 styremøter, 6 repræsentantmøter og 3 kombinerte møter av partistyret og vort blads ekspeditions- og redaktionskomité samt 3 generalforsamlinger, hvorav de 2 var ekstraordinære.

1. maidagen blev for første gang her paa stedet feiret som hel fridag, dagen feiredes med revelse rundt byen kl. 8 om morgenen.

Kl. 11½ foredrag av kirkejanzer G. Andersen med musikhunderholdning. I teget om eftermiddagen, hvor ogjaa hr. Andersen holdt foredrag, deltok ca. 800 mennesker, paa festpladsen var samlet nærmere 4000 mennesker. Folkestolens barn hel fridag, samlaget skægt. Slagning fra alle kommunale bygninger.

Det maa ogjaa bemerkes, at vort internationale merke for første gang blev heist paa en bygning i Kristiansjand.

Aarets arbeiderstevne blev avholdt i Mandal, herfra deltok ca. 400 personer.

Talere hr. og fru Johan Gjøstein fra Stavanger.

Partiet har iaar deltat i følgende valg: Tilingsutvalgene, hvor vi besatte samtlige 5 stoler med vore folk, forlitsfjeskommisjærvalget, hvor vor kandidat, skomaker Moe, erholdt 146 st., motkandidaten 187 st.

Ved ekstraordinær generalforsamling

i oktober besluttedes at indsamle fornøden kapital for utvidelse av vort organ "Sorlandets Soc.-Dem." til dagblad og indkjøb av eget trykkeri. Partistyre har senere foretatt det fornødne, saa vi fra 1. april 1909 har vor dagsavis.

Vort organ "Sorlandets Soc.-Dem.", der utkommer 1 gang ugentlig, har økonomisk jeet baaret sig godt.

Som redaktionskomité har i aarets løp fungeret G. Gunders, B. Lindvæth og E. Jakobsen, og som forretningsfører L. Brynne.

Peder Sørensen,
formand.

Villehammer sociald. forening.

Foreningen teller ved aarets avslutning 68 medlemmer. En forøkelse i medlemstal av 18. I aarets løp er avholdt 9 godt besøkte medlemsmøter samt et offentlig diskussionsmøte i anledning valg paa tilhynsutvalg ved folkskolen. De her avstillede blev ogsaa paa forældremøtet valgt med overvældende majoritet.

Føruten møterne er der avholdt flere jeiter, som alle har været meget vellykkede. Jeiten paa Bergelandsdagen var glansmøtet, den var besøkt av flere hundrede mennesker. Taler holdtes av kunstnere Haug, Petter Nilsen og student Kristiansen. Paa en anden jeit holdt Egede-Nissen politisk foredrag. Paa samme jeit var der ogsaa oplæsning av fru Thora Kirke.

1. mai arrangertes tog, og tilslutningen var efter forholdene god. Taler for dagen holdtes av stortingsmand Buen.

Et offentlig foredragsmøte er avholdt, hvor stortingsmændene Maginus Nilsen og Torgeir Braa talte.

Partiet har iaar for første gang været representert i bystyret med 8 representanter, hvorav 2 i formandskapet.

Byordsposten paa partiets kommuneprogram var folkskolens forbedring og da i særdeleshet indførelse av frit skolemateriel.

Formandskapet valgte en komite til at utrede saken, i denne komite hadde partiet to representanter. Etter saagodtjøm enstemmig indstilling fra komiteen har bystyret iaar bevilget til helt frit materiel til 1. avdeling og med den forutsætning, at der bevilges i 1910 til 2. avdeling og i 1911 til 3. avdeling. Helt frit materiel for folkskolens barn vil altjaa være gjenneført ved valgperiodens utgang.

Partiets programpost om kommunens overtagelse av gaternes renhold er ogsaa paa god vei, idet der paa budgettet for iaar er opført et beløp av 1500 kroner til dette oiemed.

Partiet er ogsaa kommet i betragtning ved besættelsen av flere tillidshverv, hvorav kan nævnes 1 representant og 1 første suppleant til skolestyret.

Partiet paa stedet har gjennom sit arbeid baade i foreningen og bystyret vundet betydelig i styrke indad, og foreningen er nu stedets mest levende og levedugtige politiske organisation.

Mere er maaske vundet utad i anerkjendelse og respekt. Ved socialismens gjennombrud paa Villehammer er ogsaa porten til Gudbrandsdalen aapnet. Enkelte nummer av "Social-Demokraten" færer forbi og opover, liksom der ogsaa er avholdt flere sosialistiske foredrag opover dalen, deriblandt flere av Petter Nilsen. Arbeiderpartiet her paa stedet er blit en faktør, som maa regnes med i alt, som har offentlig interesse, og vi haaber paa et godt utfald av kampen ved kommende stortingsvalg.

P. Holmen, Peder Clausen,
formand. sekretær.

Mojs.

I det forløpne aar har partiet holdt 16 hovedstyre- og 13 partistyremøter. Partiet har gjenoptatt arbeidet for at gjøre 1. mai til fridag for folkskolens barn, dette lykkedes iaar, liksom demonstrationen hen-

lagdes til et saa tidlig tidspunkt paa dagen som til kl. 4 efterm., tidligere har denne først foregaaet langt ut paa eftermiddagen. Tilslutningen var iaar meget stor.

Man har ogsaa tat de første forberedende skridt til opførelsen av et "Folkets hus". I den anledning har man nedsat en huskomite, bestaaende av 3 repræsentanter fra hver av partiets 7 foreninger, selvstevne som repræsentanter er formændene i hver forening, disse danner en central-komite for "Folkets hus".

Planen for en barneorganisation foreligger fuldt utredet; men man har anset et valgaar som mindre heldig til planens utførelse.

Med tiden av arbeidet for et "Folkets hus" har man ogsaa tat fat for at samle samtlige partiets foreninger et felleslokale, underhandlinger i den anledning paaaar.

Et utlodningsarbeide til indtægt for "Folkets hus" indbragte ca. 500 kroner netto. Utlodningerne tænkes fortjat. Ved fester og lignende har man ogsaa prøvet at samle tilveie et byggefond, resultatene har været tilfredsstillende.

"Nøis socialdemokratiske forening" har i aarets løp faaet en tilvekst, idet arbeiderkvinderne har dannet en "Arbeiderpartiets kvindeforening", som underavdeling av ovennævnte forening.

Agitationen har i aarets løp for en væsentlig del været besørget ved indenbys talere

Arne Magnussen,
partiets korrespondent.

Narvik.

Narvik arbeiderparti har ogsaa i 1908 været i stadig fremgang.

Der er i aarets løp holdt 49 moter, hvorav 2 generalforsamlinger, 5 fellesmoter og 14 kombinerte moter av bymtefraksjonen og partistyre.

Paa disse moter er tilhammen behandlet 175 saker.

Der har iaar mere end ellers været til-

let store trav til partiet. Dette har væsentlig hat sin grund i, at partiet har majoritet i bystyret og derved i de fleste andre kommunale saker. 1. maidemonstrationen var helt igjennem vellykket. Talerne holdtes av A. Høiem og Oluf Amundsen.

17. maidemonstrationen har været ledet av kvinderne og var i sin helhet vellykket.

Der har i aarets løp været nedsat en flerhet av komiteer til utredning av større spørsmaal.

No utenbys foredragsholdere har Aug. Palm og J. W. Kramer — begge fra Sverige — holdt hver et foredrag.

Partiet har været repræsenteret ved formanden paa Nordlands amts arbeiderpartis aarsmote.

I sidste del av aaret indsendtes til formandskapet forslag om overrettelse av kommunal fulkhandel.

Aaret 1908 har i det store og hele været et kampens aar, der har fat sine merker i partiets historie. Vi har dog grund til at være tilfreds; ti interessen har alle tider været tilfreds.

Økonomist her har aaret været godt. Forjaavidd kan man si, at frijen er overstaar og partiet er kommet didhen, at det staar paa egne ben.

Kommunefraksjonen.

Vore repræsentanter i bystyret har joft at benytte enhver anledning til at tale arbeidernes sak og fremmet vort partis interesse.

Kampen har jaaledes mangen gang været haard og harve slængende ord har været brukt. Saa snart borgerpartiernes repræsentanter har merket, at der røres ved prinsipspørsmaal, har de øiebliffelig klumpet sig jammen til en kompakt masse, da har der ikke længer være stille paa hoire, venstre eller liberale.

Trods dette og trods de elendige økonomiske vilkaar under hvilke partifraktisjonen — fra borgerpartiet — maatte overta

kommunens styr og stel, er der i 1908 blit indført frit skolemateriel baade ved folke- og middelskolen. Nyt lønsregulativ for kommunens funktionærer er vedtat med betydeligt lønstillæg og ligeledes nyt arbejdsreglement for kommunens og havn- væsenets arbejdere med 57 timers ugentlig arbejdstid og 4 kroner pr. dag i mindstelo- løn saavel ved dag- som affordarbejde. For endel at bote paa disse udgifter for kommunen er som indtægtspost indført eiendomsstat. I det store og hele er der i kommunen utført et stort og betydnings- fuldt arbejde, hvilket ikke til alle tider har været forstaaet som det burde og skulde være.

“Fremover” og trykkeriet.

Interessen for bladet har stadig blit større og større, derfor har ogsaa oplaget skjsejv været i opgaende.

I 1906 hvilte der en gjæld paa bladet og trykkeriet, til sammen paa henved 7000 kroner, men ved utgangen av 1908 er denne gaat ned til under 2000. Paa sam- me tid har man stadig kompletteret trykke- riet med ny skrift osv.

“Fremover” har ogsaa i 1908 været redigeret av en komite paa 3 medlemmer. Naar henryn tages til, at denne komite altid har bestaaet av fropsarbejdere, maa det jies at ha gaat godt. “Fremover” er nu byens mest utbredte blad, og bladet har vist at skaffe sig baade sympati og respekt. Forstaaelsen av bladets betydning er da ogsaa vokset sig saa stor og interessen for partiet forovrig saa sterkt, at enhver vil vite at ta de mulige byrder, der maatte falde i fremtiden.

M. Soie m, N. D. Munkvold,
j. t. formand. j. t. sekreter.

Sarpsborg.

I aaret har været afholdt 2 gene- ralforsamlinger, 8 medlemsmoter, samt 15 styremoter. I aaret er indmeldt 2 nye foreninger, men en forening kan be-

tragtes som uddød. Partiet bestaar for tiden av 13 foreninger med ca. 900 med- lemmer, hvorav 22 kvinder. Som jed- vanlig har partiet ha ledelsen av 1. mai- demonstration, hvor der deltok ca. 2000 deltagere. Av offentlige valg, som har væ- ret afholdt, kan nævnes valg av tilsyns- udvalg ved folkeskolen, hvor partiets kan- didater valgtes uten motkandidater. Ved folkelistskommisjærvalget opnaadde vor kandidat 169 st., mens en fælleskandidat av borgerpartierne valgtes med 265 st. Efter henvendelse fra partiet til skolestyret er 1. mai fastsat som hel fridag for folke- skolens barn. Det har lykkedes at gjøre “Emaalenenes Socialdemokrat” obligato- risht i en flershet av foreningerne her, saa det skulde være haab om, at vi paa den maate kunde bringe bladet bra økonomisk støtte, likejom det jo er et bra agitations- middel, naar vor presse kan komme ind i ethvert hjem. I det kommunale har det lykkedes at saa gjennemført frit skolema- teriel for folkeskolens barn, at det er vort parti der helt og holdent der kan tilregne sig æren av denne reforms gjennemførelse maa alle indronne, ved det arbejde vi har nedlagt for saken og ved den grundige utredning vi delvis har git den, og del- vis har foranlediget fra andet hold. Det har lykkedes vor gruppe at saa opført et beløp paa bybudgettet til epidemiske jyg- dommes behandling. Vort arbejde for en forandring i ligningsreglerne har des- værre ikke baaret saa gode frugter. Tid- lig paa vaaren blev der indsendt et moti- veret forslag om en forhøielse av det statte- frie beløp og om indførelse av 8 fradrags- klasser i stedet for de nuværende 4, saken er imidlertid blit liggende hos magistraten. Det har lykkedes at saa indvalgt partifæl- ler i alle de faste komiteer i kommunen. Forovrig har 1908 været et av de stille aar i det politiske liv.

Hans M. Davidjen,
sekretær.

Sande fjords arbeiderfamfund.

I aarets løp er avholdt 15 styremøter, 7 regulære medlemsmøter, 2 ekstraordinære do. og 2 generalforsamlinger. Dessuten har været avholdt regulære medlemsmøter foran hvert bystyremøte til konsulanse med partiets valgte kommunerepresentanter.

Enkelte foredrag har været avholdt, men da som bekjendt intet valg av større betydning er forekommet i aarets løp, har ingen større agitation utad fundet sted.

Til indtægt for arbeiderfamfundets bibliotek har været avholdt en bazar, der indbragte i netto kr. 317,30. Tillige har været avholdt enkelte festskejselstelser.

Medlemsantallet viste sig ved aarets utgang at være 50 betalende medlemmer.

Til arbeiderfamfundet er tilsluttet Sande fjords maleripendens forening og Sande fj. s. murerforening.

Sekretæren.

Stavanger amts arbeiderparti.

Tilsluttede foreninger:

Haugefjunds socialdemokratiske forening, Stavanger socialdemokratiske forening, Stavanger socialdemokratiske lærerlag, Sandnes socialdemokratiske forening, Fjellands socialdemokratiske forening.

Stavanger amts arbeiderparti består nu, som man vil se, kun av 5 foreninger, idet Samvirkende fag- og arbeiderforeninger i Stavanger er utmeldt og indgaat i Stavanger arbeiderparti og utgjør dette. At denne utmeldelse har svækket amtspartiet er naturlig; men da utmeldelsen ogsaa fratar os mange forpligtelser ligger overfor Stavanger by og vi saaledes helt kan vie vore krafter paa amtet forøvrig, vil partiet ogsaa for fremtiden kunne utføre agitationsarbeide i amtet, hvor socialismen i den sidste tid har trængt sig frem. Av utført agitation i den sidste tid kan nævnes, at hr. Eggedal-Nissen har holdt 4 foredrag — i Sandnes,

hvor byens største lokale var fyldt til trængsel, i Kjøpervik og Alvadnes samt i Haugefjund, hvor "hele byen" var møtt frem. Skolebestyrer Johan Gjostein har ogsaa været en hyppig gjest omkring i amtet, hvor han har holdt saavel politiske som faglige foredrag. Det samme gjælder lærerne Hoigaard, Sæveraas og Tjødøl Jøsser-Jen fra Stavanger. Strøtiingsmand Sæbo utførte et godt arbeide under sin agitation for Norsk arbeidsmandsforbund.

I store træk gaar arbeiderbevægelsen fremover i amtet. I Sandnes har vort parti flere mand i bystyret, hvis ordfører ialfald opgives at tilhøre os. — I Haugefjund har partiet 10 representanter (av 44). Efter forslag av vor fraktion vedtoges iaar indført helt frit skolemateriel. En komite er nedsat for at utrede spørsmålet om sykepleiens sukessive overføring i bestyrelsen — og ogsaa foranlediget av partifractionen.

Partipressen gaar jevnt fremover. "Lige Mai", der utkommer i Stavanger og redigeres av Corn. Holmboe, er bra utbredt i Stavanger omegn, j. eks. Sandnes Algaard, Fjiggen. "Arbeiderbladet", der utkommer i Haugefjund og redigeres av Ingvald Forre er godt utbredt i landdistrikterne og er forøvrig Haugefjunds største og mest utbredte blad. Gav det sidste aar vel 700 kroner i overskud, trods konkurranse med 3 borgerblade, som ogsaa utkommer 3 gange ukentlig og har 1 krone lavere kontingent end "Arbeiderbladet". Bladet blev startet for ca. 1½ aar siden og utkom da 1 gang ukentlig i 5-spaltet format. Det utkommer nu 3 gange ukentlig i 6-spaltet format. — I Haugefjund er forøvrig spørsmålet opstaaet i de samvirkende fag- og arbeiderforeninger om at tilmelde sig amtsorganisasjonen. Under alle omstendigheter vil om kort tid en del av disse melde sig ind. I Kjøpervik er der dannet en socialdemokratisk forening, som

agter at tilmelde sig Stavanger amts arbeiderparti.

1. mai er feiret under stor tilslutning i Sandnæs og Langesund. De øvrige steder mangler vi oppgaver fra.

Jugvald Forre, N. Lund,
formand, sekretær.

Trondhjem.

Ved utgangen av 1908 stod 48 foreninger med 2339 medlemmer tilsluttet partiet. Partistyret har i aarets løp holdt 35 moter og behandlet 185 saker. Repræsentantskapet har holdt 5 og kommunegruppen 10 moter. Av moter, som partistyret har arrangeret, maa først nævnes kommunalmøtet den 3. og 4. juli. Her holdt dr. Oscar Nissen et omfattende og grundigt foredrag om sykepleien i bestatningen, assessor Hageland talte om vort program i sin almindelighet, kirkejanger P. M. Scheffo om jordivorsmaalets løsning, ordfører Svend Staaedal om den kommunale bestatning og lærer Ribsfog om vort skoleprogram.

Umiddelbart efter møtet holdtes et arbeiderstørne, hvor P. M. Scheffo og A. Aalvaag talte.

Det var en almindelig mening blandt motets deltagere, at dette første kommunalmøte var vellykket i enhver henseende, og en like saa almindelig mening var det, at det bør efterfølges av flere lignende moter, og det er rimelig nok.

Efterhvert som partiet vokser i styrke og anseelse, blir det mer og mer paatrævet, at vore tillidsmand i offentlige institutioner gives anledning til at komme sammen for at utveksle tanker og drøfte de oppgaver som foreligger. Som et nytt parti mangler vi paa mange omraader erfaring, og desuten javner kropsarbeiderne paa grund av den mangelfulde skoleundervisning de har faat, mange av de forutsetninger, som er nødvendige for at kunne gjøre sig gjældende. Dette gjør, at det er dobbelt nødvendigt, at man benytter enhver leiligh-

het til at forøke sit kundskapsforraad for derved at dygtiggjøre sig til det ansvarsfulde og vanskelige arbejde som forestaar.

1. maideemonstrationen var ogsaa i 1908 helt igjennem vellykket. Dog talte godt og vel 2000 deltagere. Talen for dagen holdtes av jernbaneforbundets Aalaksrud. Om aftenen holdtes fest paa eksercerhaven og i arbeiderforeningen; begge steder var besøket godt — paa eksercerhaven over 2000 deltagere — og stemningen ndmerket.

Den 30. december holdt stortingsmand Egede-Nissen foredrag i arbeiderforeningen Sverre om den politiske situation.

Nytaarsfejten holdtes, som sedvanlig i Arbeiderforeningen, og hadde samlet saa mange deltagere som lokalene kunde rumme. Der holdtes taler av M. D. Traanmæl, A. Aalvaag og A. Buen, og redaktionssekretær N. D. Thorneæs opläste en proslog, som han hadde forfattet til festen.

Ogsaa i 1908 blev der arrangeret en del teaterforestillinger til halve priser.

Den 10. januar 1908 blev vor kandidatur, juffer Brevig, valgt til suppleant i forlikskommissionen med 988 stemmer, mens høires kandidat fik 897 og venstres 145. Det var aarets eneste valg, og dette valg bragte os altjaa en feir, og en feir som forpligter for fremtiden.

skommunefraktion.

1908 var et merkeaar, forsaavidt som det da for første gang lyktes os her i kommunen at gjennomføre en av vore programreiser, nemlig posten om frit skolemateriel.

Den 27. november 1905 indsendte vort parti forslag til formandskapet om indførelse av frit skolemateriel. Dette forslag blev oversendt skolestyret, som behandlet det den 2. mars 1906, og der stemte tre mand for, nemlig vore to repræsentanter og en høiremand.

I formandskapet stemte jaavel venstre som høire imot, og da saken blev behandlet i bystyret den 31. mai 1906, var det bare

24 mand som stemte for, nemlig vore 22 repræsentanter og 2 andre. De øvrige 44 stemte imot.

I 1907 tok ogjaa venstre posen op paa sit valgprogram; men trods det stemte de fleste av venstres folk ogjaa imot fri skolemateriel under budgetbehandlingen i december samme aar. Utvilselig folte de sig ikke forpligtet til at handle efter sit valgprogram for efter nytaar.

Vore repræsentanter i det nye formandskap op tok allerede den 7. januar 1908 igjen forslaget om indførelse av frit skolemateriel for folkeskolens barn. Ogjaa nu blev det oversendt skolestyret til uttalelse; men dette fastholdt sin beslutning av 2. mars 1906. Efter det resultat kommunevalget hadde i 1907, skulde dog reformen nu ha et sikkert flertal i bystyret. Det viste sig imidlertid at saa ikke var tilfældet. Bare seks av venstres otte repræsentanter viste sig at være tilhængere av en reform, som partiet nu hadde sat op paa sit eget valgprogram. Efter dette blev det bare saavidt, at det lyktes at drive saken igjennem. I formandskapet stemte ti mot og syv for. Saken kom op til behandling i bystyret den 4. juni og blev vedtat med 35 mot 33 st., og den 16. juli blev beslutningen gjentat med det samme stemmetal.

Dermed er denne sak ordnet, og vi et skridt nærmere maålet: en fælles skole for alle barn.

Lønforholdene for de underordnede funksjonærer ved skolehusene er ogjaa ordnet i det forløpne aar.

Likeledes har der fra vort partis side — i anledning et fra Trondhjems bevilningsmænds forening indsendt andragende om lønstillæg for de kommunale funksjonærer — været forlangt en revisjon av den nuværende lønningsvedtægt. Denne sak er endnu ikke ordnet, heller ikke pensionsaken, som likeledes iaar har været oppe til behandling.

Der har fra vor fraktions side været arbeidet for at saa indskrænket byens

skjenkeretter og det maa sies, at vi ogjaa paa dette omraade har opnaaet ikke saa litet i det aar, som gif.

Under budgetbehandlingen fremsatte vor repræsentant i budgetkomiteen forslag om, at der blev overført et beløp av 12,000 kroner fra fattigvæsenets til medicinalvæsenets budget. Dette forslag fik imidlertid ingen støtte i budgetkomiteen, og blev ikke opat under budgetbehandlingen, men indsendt som særskilt sak. Forslaget er nu oversendt magistraten til uttalelse og vil bli behandlet og ogjaa finde sin avgjørelse dette aar.

Vore repræsentanter i formandskap og bystyre har arbeidet med de her nævnte og en række andre saker, og vi tor si med et nokjaa godt resultat. Men endnu er det langt igjen.

Nu alt, som er skedd, bør arbeiderklassen besjæfnes i viljen til at sætte endnu større kraft ind i arbeidet. Meget kan naaes ved trofast og inderlig samhold.

“Ny Tid”.

Ved det endelige oppgjør viste det sig, at de sidste nyanskaffelser til trykkeriet sammen med de utbedringer og forandringer, som samtidig blev foretat med lokalene, kom til at andra til ialt kr. 26,846.80. Da man ifjor gif til anskaffelse av rotationspresse, var det mange som mente, at det var noget forhastet, og at man endda i nogen aar kunde ha sparet sig for denne utgift, men det har allerede nu vist sig, at det blev gjort netop i rette tid. Til sidste jul maatte avisen paa grund av annonserne komme ut med halvandet, to og op til tre minre daglig. Det lot sig selvfølgelig meget godt gjøre med rotationspresse, men med den gamle presse vilde det ha været absolut umulig. Det var visstnok et tungt løst man gjorde, da man gif til at anskaffe den nye presse, og den forøkelse av gjælden, som det medførte, vil nok trynge paa forretningen en tid fremover, men hvis alt vedblir at

gaa jevnt fremad som hittil, vil det ikke gaa lang tid hen, før "Ny Tid" er helt vrenpaa ogjaa økonomisk.

M. Kalvaa, O. A. Riksifog,
formand. sekretær.

Tønsberg.

Tønsberg socialdem. forenings virksomhet i 3-årsperioden 1906—1909 har væsentlig været agitation ved foredrag, diskussionsmøter og paa andet maate at drive oplysningsarbejde for socialismen i Tønsberg, idet ogjaa foreningens enkelte medlemmer heller ikke tapte avsynne den betydning deres deltagelse i det herværende uopolitiske "Tønsberg arbeiderfamfund" (ca. 240 medl.) hadde gjennem til alle tider ved passende anledninger at fremholde de socialistiske synsmaater contra det almindelige borgerlige famfundsyn. At denne arbeidsmaate har været den rette i betragtning av det faatal, som sluttet sig til forening u (medlemsantallet gjennemsnittlig 20) har bekræftet sig ved stiftelsen av "Tønsberg arbeiderparti" (9 foreninger, deriblandt ogjaa Tbg. arbeiderfamfund) med et famlet medlemsantal av ca. 300.

1. maidemonstrationerne har vundet stadig større tilslutning her i byen. 1908 demonstrertes for første gang ute; 350 voksne festsilædte arbeidere deltok i toget; partifælle Meyer Foshaug talte for ca. 1200 mennesker.

Partiets bedste talere har da ogjaa været i tlden her, jaaledes dr. Alfred Eriksen, Egode-Risjen, Torgeir Braa, Gunstein Andersson, Sverre Jørgensen, Foshaug og efter arbeiderpartiets stiftelse Magnus Risjen og M. Buen, foruten flittig benyttelse av lokale kræfter.

Egen kandidat ved stortingsvalget 1906 maatte opgives, da foreningen ikke tælltet medlemmer, der hadde grundlovens minimumsaldergrænse for valgbarhet.

Av taktiske hensyn undlotes at stille egen liste ved kommunevalget 1907, idet man saa en større opgave i at saa "Arbeiderfamfundet" til at gaa til valg med "Arbeidernes liste" og paa et program, der i form og indhold laa omtrent helt op til Det norske arbeiderpartis kommunale program — væsentlig med hensigt paa at saa draget flest mulig av arbeiderne unda venstre. Listen fik 6 repræsentanter i bystyret (og større stemmetal end venstre!); derav var forenings medlem gartner S. Mandel — av de øvrige er jener brandkonstabel Herman A. Johansen tilsluttet arbeiderpartiet og medlem av dette styre.

Denne manovre maa ogjaa sies ikke uvæsentlig at ha bidraget til famlingen av arbeiderne i "Tønsberg arbeiderparti" — i hvis hænder ledelsen av partiets antigender nu er lagt, og hvorav man har ret til at vente sig ganske respektabel offentlig deltagelse i fremtiden.

Ola Rilsen, Ant. Jørgensen,
formand. sekretær.

Portegulje over fontingentindbetalinger for 1908.

(Medstat til 30/12 09).

| Foreninger | 1. forartal | | | 2. forartal | | | 3. forartal | | | 4. forartal | | | Stens-
tingent
i
aarst. | Ann.

(1/12 : 12 foran.
3/12 : 15 foran.)
Indm. 1/2.
Indm. 1/3.
Indm. 1/4. | |
|---------------------------|-------------|-----|-------|-------------|-----|-------|-------------|-----|-------|-------------|-----|-------|----------------------------------|--|------------|
| | Medlemmer | | Delap | Medlemmer | | Delap | Medlemmer | | Delap | Medlemmer | | Delap | | | |
| | kv. | qr. | | kv. | qr. | | kv. | qr. | | kv. | qr. | | | | kv. |
| 3 Afrikaania. | 590 | | 59,00 | 590 | | 59,00 | 590 | | 59,00 | 590 | | 59,00 | 236,00 | (1/12 : 12 foran. | |
| Arbejderpartiets forbund. | 2 | 17 | 2,75 | 2 | 14 | 2,30 | 2 | 12 | 2,00 | 2 | 12 | 2,00 | 9,05 | 3/12 : 15 foran.) | |
| Arbejdernes forbund. | 25 | 20 | 5,50 | 24 | 23 | 5,85 | 10 | 13 | 2,95 | 9 | 15 | 2,4 | 3,15 | Indm. 1/2. | |
| Arbejdernes forbund. | 150 | 150 | 22,50 | | 150 | 150 | | 160 | 160 | 24,00 | 160 | 160 | 24,00 | 93,00 | Indm. 1/3. |
| Arbejdernes forbund. | | | | | | | 35 | 35 | 5,25 | 30 | 30 | 4,50 | 9,75 | Indm. 1/4. | |
| Arbejdernes forbund. | 75 | 75 | 11,25 | 75 | 75 | 11,25 | 95 | 95 | 14,25 | 75 | 75 | 11,25 | 48,00 | | |
| Arbejdernes forbund. | 70 | 150 | 29,50 | 100 | 150 | 32,50 | 125 | 150 | 27,5 | 150 | 150 | 37,50 | 134,50 | | |
| Arbejdernes forbund. | 25 | 25 | 3,75 | 25 | 25 | 3,75 | 25 | 25 | 3,75 | | | | 11,25 | | |
| Arbejdernes forbund. | 13 | 13 | 1,95 | 17 | 17 | 2,55 | 17 | 17 | 2,55 | 19 | 19 | 2,85 | 9,90 | | |
| Arbejdernes forbund. | 126 | 126 | 18,90 | 135 | 135 | 20,25 | 141 | 141 | 21,15 | 141 | 141 | 21,15 | 81,45 | | |
| Arbejdernes forbund. | 20 | 20 | 3,00 | 19 | 19 | 2,85 | 19 | 19 | 2,85 | 19 | 19 | 2,85 | 11,55 | | |
| Arbejdernes forbund. | 100 | 100 | 15,00 | 100 | 100 | 15,00 | 100 | 100 | 15,00 | 100 | 100 | 15,00 | 60,00 | | |
| Arbejdernes forbund. | 75 | 75 | 11,25 | 75 | 75 | 11,25 | 75 | 75 | 11,25 | 80 | 80 | 12,00 | 45,75 | | |
| Arbejdernes forbund. | 60 | 60 | 9,00 | 67 | 67 | 10,05 | 80 | 80 | 12,00 | 82 | 82 | 12,30 | 43,35 | | |
| Arbejdernes forbund. | 37 | 48 | 8,5 | 29 | 42 | 7,1 | 40 | 38 | 7,8 | 58 | 46 | 10,4 | 42,50 | | |
| Arbejdernes forbund. | 30 | 30 | 4,50 | 30 | 30 | 4,50 | 30 | 30 | 4,50 | 30 | 30 | 4,50 | 18,00 | | |
| Arbejdernes forbund. | 19 | 18 | 3,7 | 21 | 22 | 4,3 | 21 | 22 | 4,3 | 21 | 22 | 4,3 | 5,40 | | |
| Arbejdernes forbund. | 3 | 63 | 9,75 | 3 | 72 | 11,10 | 3 | 77 | 11,85 | 4 | 76 | 11,80 | 44,50 | | |
| Arbejdernes forbund. | 17 | 29 | 4,6 | 10 | 17 | 2,7 | 13 | 16 | 2,9 | 6 | 10 | 1,6 | 2,10 | | |
| Arbejdernes forbund. | 24 | 24 | 3,60 | 24 | 24 | 3,60 | 20 | 20 | 3,00 | 20 | 20 | 3,00 | 13,20 | | |
| Arbejdernes forbund. | 40 | 40 | 6,00 | 40 | 40 | 6,00 | 40 | 40 | 6,00 | | | | 18,00 | | |
| Arbejdernes forbund. | 169 | 169 | 25,35 | 151 | 151 | 22,65 | 146 | 146 | 21,90 | 145 | 145 | 21,75 | 91,65 | | |
| Arbejdernes forbund. | 80 | 80 | 12,00 | 80 | 80 | 12,00 | 80 | 80 | 12,00 | 50 | 50 | 7,50 | 43,50 | | |
| Arbejdernes forbund. | 28 | 28 | 4,20 | 29 | 29 | 4,35 | 27 | 27 | 4,05 | 28 | 28 | 4,20 | 16,80 | | |
| Arbejdernes forbund. | 10 | 10 | 1,50 | 10 | 10 | 1,50 | 10 | 10 | 1,50 | 10 | 10 | 1,50 | 6,00 | | |
| Arbejdernes forbund. | 340 | 340 | 51,00 | 335 | 335 | 50,25 | 321 | 321 | 48,15 | 278 | 278 | 41,70 | 191,10 | | |
| Arbejdernes forbund. | 100 | 100 | 15,00 | 100 | 100 | 15,00 | 100 | 100 | 15,00 | 100 | 100 | 15,00 | 60,00 | | |
| Arbejdernes forbund. | 520 | 520 | 78,00 | 500 | 500 | 75,00 | 500 | 500 | 75,00 | 510 | 510 | 76,50 | 304,50 | | |
| Arbejdernes forbund. | 125 | 125 | 18,75 | 125 | 125 | 18,75 | 10 | 10 | 2,50 | 10 | 10 | 2,50 | 8,50 | | |
| Arbejdernes forbund. | 50 | 50 | 7,50 | 45 | 45 | 6,75 | 61 | 61 | 9,15 | 114 | 114 | 17,10 | 63,75 | | |
| Arbejdernes forbund. | 45 | 45 | 6,75 | 60 | 60 | 9,00 | 81 | 81 | 12,15 | 45 | 45 | 6,75 | 27,75 | | |
| Arbejdernes forbund. | 109 | 289 | 39,8 | 16 | 134 | 21,70 | 13 | 98 | 11,1 | 117 | 288 | 405 | 54,90 | | |
| Arbejdernes forbund. | 80 | 80 | 12,00 | 80 | 80 | 12,00 | 80 | 80 | 12,00 | 80 | 80 | 12,00 | 48,00 | | |

[illegible]

(Gottf.)

| Foreninger | 1. foartial | | | 2. foartial | | | 3. foartial | | | 4. foartial | | | Støt-
tingent
i
aaret | Tmm.

Tidm. 1/100 | | | | | |
|------------------------------------|-----------------------|------|-------|-------------|-------|-------|-------------|---------|-------|-------------|------|---------|--------------------------------|-------------------------|------|---------|---------|-------|--------|
| | Medlemmer | | Velop | Medlemmer | | Velop | Medlemmer | | Velop | Medlemmer | | Velop | | | | | | | |
| | kv. | pr. | | kv. | pr. | | kv. | pr. | | kv. | pr. | | | | | | | | |
| Overtørt | 971 | 7997 | 8968 | 1290,65 | 923 | 7965 | 8868 | 1287,05 | 934 | 8033 | 8967 | 1298,35 | 1099 | 7256 | 8355 | 1198,30 | 5080,35 | | |
| Ungdomsforeningen „Dremad“ . . | | 57 | 57 | 8,55 | | 80 | 80 | 12,00 | | 72 | 72 | 10,80 | | 12 | 12 | 1,80 | 1,80 | | |
| Rekrutternes arbejderforening . . | 83 | 32 | 115 | 13,10 | 83 | 32 | 115 | 13,10 | 78 | 37 | 115 | 13,35 | 78 | 37 | 115 | 13,35 | 42,15 | | |
| Veien bomuldsp. & beverens arb. f. | 102 | 404 | 506 | 70,80 | 110 | 406 | 516 | 71,90 | 109 | 375 | 484 | 67,15 | 109 | 375 | 484 | 67,15 | 52,90 | | |
| Sluggerarbejderne forening . . | | | | | | | | | | | | | | | | | 277,00 | | |
| Tilfommener | 1156 | 8490 | 9646 | 1389,10 | 1116 | 8483 | 9599 | 1384,05 | 1121 | 8517 | 9638 | 1389,65 | 1286 | 7752 | 9038 | 1291,40 | 5454,20 | | |
| Utenfor Kristiania. | Antal foreninger 1908 | | | | | | | | | | | | | | | | | | |
| | 1/1 | 1/10 | 1/100 | | | | | | | | | | | | | | | | |
| | 11 | 11 | 250 | 25,00 | 200 | 200 | 200 | 20,00 | 200 | 200 | 200 | 20,00 | 200 | 200 | 200 | 20,00 | 85,00 | | |
| | 42 | 50 | 1000 | 100,00 | 1000 | 1000 | 1000 | 100,00 | 1000 | 1000 | 1000 | 100,00 | 1000 | 1000 | 1000 | 100,00 | 400,00 | | |
| | 31 | 34 | 900 | 90,00 | 900 | 900 | 900 | 90,00 | 900 | 900 | 900 | 90,00 | 900 | 900 | 900 | 90,00 | 360,00 | | |
| | 1 | 21 | 31 | 3,10 | 20 | 20 | 2,00 | 2,00 | 20 | 20 | 20 | 2,00 | 20 | 20 | 20 | 2,00 | 9,10 | | |
| | 7 | 21 | 480 | 48,00 | 450 | 450 | 45,00 | 45,00 | 450 | 450 | 450 | 45,00 | 450 | 450 | 450 | 45,00 | 184,00 | | |
| | 32 | 36 | 150 | 15,00 | 150 | 150 | 15,00 | 15,00 | 150 | 150 | 150 | 15,00 | 150 | 150 | 150 | 15,00 | 470,00 | | |
| | 21 | 21 | 650 | 65,00 | 80 | 650 | 730 | 69,00 | | | | | | | | | 134,00 | | |
| | 17 | 17 | | | | | | | | | | | | | | | | | |
| | 1 | 3 | 97 | 103 | 10,00 | 10 | 80 | 90 | 8,50 | 6 | 60 | 66 | 6,30 | 30 | 70 | 100 | 8,50 | 33,30 | |
| | 1 | 1 | 25 | 25 | 2,50 | 25 | 25 | 2,50 | 2,50 | 25 | 25 | 25 | 2,50 | 25 | 25 | 25 | 2,50 | 10,00 | |
| | 1 | 1 | 17 | 17 | 1,70 | 17 | 17 | 1,70 | 1,70 | 25 | 25 | 25 | 2,50 | 25 | 25 | 25 | 2,50 | 8,40 | |
| | 4 | 5 | 32 | 214 | 246 | 23,00 | 37 | 213 | 250 | 23,15 | 44 | 214 | 258 | 23,60 | 46 | 228 | 274 | 25,10 | 94,85 |
| | 15 | 21 | 11 | 757 | 768 | 76,25 | 21 | 722 | 743 | 73,75 | 28 | 694 | 722 | 70,80 | | | | 50,00 | 270,80 |
| 1 | 1 | 106 | 106 | 10,60 | 60 | 60 | 6,00 | 6,00 | 34 | 34 | 34 | 3,40 | 64 | 64 | 64 | 6,40 | 26,40 | | |
| 16 | 19 | 400 | 400 | 40,00 | 400 | 400 | 40,00 | 40,00 | 400 | 400 | 400 | 40,00 | 400 | 400 | 400 | 40,00 | 120,00 | | |
| 1 | 1 | 5 | 18 | 23 | 2,05 | 5 | 17 | 22 | 1,95 | 5 | 15 | 20 | 1,75 | 4 | 15 | 19 | 1,70 | 7,45 | |
| 1 | 1 | 4 | 13 | 17 | 1,50 | 4 | 11 | 15 | 1,30 | 4 | 11 | 15 | 1,30 | 4 | 14 | 18 | 1,60 | 6,70 | |
| 1 | 1 | | | | | | | | | | | | | 20 | 20 | 20 | 2,00 | 8,00 | |

12	14	225	225	22,50	225	22,50	225	225	22,50	225	225	22,50	90,00
3	10	169	169	16,90	257	25,70	338	338	33,80				76,40
					28	2,80	28	28	2,80	28	28	2,80	8,40
1	1	35	35	3,50	35	3,50	35	35	3,50	35	35	3,50	14,00
1	1	7	50	5,35	8	5,4	54	62	5,80	14	54	6,10	23,05
7	7	20	210	23,00	20	210	230	22,00	20	210	230	22,00	88,00
1	1	6	6	0,60	6	0,60	6	6	0,60	6	6	0,60	2,40
19	33	114	92	206	96	102	198	15,00	140	167	307	23,70	93,95
3	3	32	157	189	33	150	183	16,65	31	149	180	16,45	64,70
7	7	93	366	459	63	342	405	37,35	65	270	335	30,25	139,10
8	15	4	175	179	4	180	184	18,20	4	276	280	27,80	92,40
2	2	61	61	6,10	51	51	5,10	5,10	42	42	4,20	5,00	20,40
12	13	22	1011	1033	22	875	897	88,60	22	850	872	86,10	365,00
8	9	229	229	22,90	183	183	18,30	141	141	14,10	220	22,00	77,30
2	20	170	700	870	170	700	870	78,50	145	145	14,50	186,00	
17	5	200	200	20,00	200	200	20,00	20,00	200	200	17,50	77,50	
3	7	16	148	164	15	761	776	76,85	24	734	758	74,60	241,40
2	15	48	200	2100	200	2130	2230	223,00	285	1083	1368	122,55	889,85
49	48	200	2100	2300	200	2130	2330	223,00	201	2138	2338	223,85	889,85
1	1	25	25	2,50	20	20	2,00	2,00	20	20	2,00	8,50	8,50
33	33	144	1012	1156	128	1132	1260	119,60	151	1082	1233	115,75	460,00
1	1	7	65	72	7	65	72	6,85	7	68	75	7,15	27,85
1	1	24	24	2,40	24	24	2,40	2,40	24	24	2,40	2,10	9,30
416	505	1057	13118	14175	1083	13395	14678	1413,65	900	1244	1324	1279,40	5439,05
Til sammen													

101

Det norske arbeiderpartis regnskap for 1908.

Indtægt:	
Kassebeholdning i. f. a.	4.77
Partikontingent	8,567.65
Bidrag til agitationen	19.00
Salg av brochurer	1,350.75
Utbytte av aktier i Arbeidernes
aktietrykkeri	1,097.70
— indløst private af-
tier i samme	1,068.31
	29.39
Tilfældige indtægter	285.85

Kr. 10,257.41

Utgift:	
Det internationale bureau. . .	182.25
Repræsentation	412.00
Husleie, lys m. v.	787.40
Penninger	2,091.00
Porto og kontorjaker	256.40
Inventarie-konto	595.89
Trykaker	456.05
Agitation	1,808.17
Arbeiderbevægelsens arkiv . .	100.00
Utarbeidelse og trykning av
brochurer	2,281.31
Do. av overgjtt over lands-
moterne's beslutninger . . .	50.00
Bidrag til Fagforen. iangforen.	100.00
Do. til russiske bulletin . . .	50.00
Telefon	80.00
Brandassurancé	13.65
Abonnement paa partiblade og
indbinding	111.20
Tilfældige utgifter	138.53
Rudjat i Arbeiderbanken . . .	519.40
Balance, kassebeholdning ^{31/12}	224.16

Kr. 10,257.41

Beholdning pr. 1/1 09:	
Kassebeholdning	224.16
Indestaaende i Arbeiderbanken . .	686.40
+ renter for 1908	33.66
	720.06
„Smaal. Soc.-Dem.“ laan fra 1907	100.00
	1,044.22
Beholdning av brochurer	2,843.10
Inventar	1,137.75
	5,025.07

Desuten disponerer partiet:
1097 aktier i Arbeidernes aktietrykkeri fr. 21,940.00

Wagnus Nilsen.

Martha Johnsrud.

Revideret og fundet i orden.

P. A. Pettersen.

Joh. Regnøll.

Sammendrag af „Social-Demokraten“s kasseregnskab for de 3 sidste aar.

Indtægt:

	1906	1907	1908	Sum
Kasjebeholdning 1. januar 06				123.87
Kontingent — indenbys	23,612.45	32,525.90	35,050.50	—
— — udenbys	22,634.43	25,071.24	26,557.50	—
Reklameindtægter	28,135.28	35,030.42	40,739.90	—
Løbsafg.	1,302.80	2,463.08	3,012.70	—
Bidrag af Chr. S. Knudsen	100.00	—	—	—
Aktier indbetalt ved partiet	—	—	85.89	—
Renter af samme	—	—	15.06	—
	75,784.96	95,090.64	105,461.55	276,337.15
				276,461.02

Udgift:

Trykkeriet	22,820.00	25,310.00	29,450.00	—
Papir	13,236.15	18,695.82	20,081.96	—
Redaktionen	14,076.08	15,138.25	* 19,385.34	—
Ekspeditionen	6,054.00	6,658.64	7,639.99	—
Do. udenbys og abonn. prov.	2,391.80	2,339.58	2,932.32	—
Annonceprovision	1,593.73	2,211.93	2,267.45	—
Budløn	8,683.80	9,172.13	9,561.00	—
Porto og fragt	3,694.59	4,732.34	5,175.62	—
Husleie, lys og renhold	1,630.45	1,799.03	2,202.68	—
Afleidningsudgifter og bogb. arb.	363.11	329.80	376.35	—
Telefonafgift	160.00	230.00	206.50	—
Revisjon	180.00	240.00	200.00	—
Diverse	265.17	461.27	** 863.37	—
Bidrag: banklaan	500.00	—	—	—
— trykkeriet	—	3,160.00	915.00	—
— papir	—	1,394.31	—	—
— redaktionen	—	500.00	—	—
Føljetonen	—	404.00	—	—
Aktiningsomkostninger	—	119.52	135.95	—
Inventory	—	347.80	605.55	—
B. Eliæther	—	—	529.15	—
Barnehjælpsdagen	—	—	100.00	—
Indtægter mer end udt. i bank	—	—	4,500.00	—
	75,648.88	93,244.42	107,128.23	276,021.53
Kasjebeholdning 31. december 08				439.49
				276,461.02

* Heri mulkt og jagsomkostninger = fr. 1,125.00.

** Heri fatter = fr. 245.89.

Status pr. 31. december 1908.

Aktiva:		Passiva:	
Avertissementsfordringer 10,713.11		Papirgæld	520.90
Herav ufrte 1,350.55	9,362.56	Formue	15,847.31
Inventory 2,223.55			
Herav afbrt. 10 pct. 222.35	2,001.20		
Arbejderbanken indf. mer end udtat. 4,500.00			
Godskrevne renter 64.96	4,564.96		
Kasjebeholdning 439.49			
	16,368.21		16,368.21

Revideret og indtøjet i orden.

Johan Horsrud.

Arriiania i februar 1909.

Joh. Regn  ll. K. C. Knutsen.

Forslag til **budget for „Social-Demokraten“.**

I n d t æ g t:

Kontingent — indenbys	38,000.00	
— — utenbys	28,000.00	
Advertisjementer	45,000.00	
Løbsalg	3,500.00	
Underfund (tages af kontantbeholdningen) . . .	3,500.00	
		118,000.00

U t g i f t:

Trykning	35,300.00	
Papir	23,300.00	
Redaktionen	22,800.00	
Ekspeditionen	9,000.00	
Do. udenbys & abonnementsprovision . . .	3,000.00	
Annonceprovision	2,600.00	
Budlon	11,000.00	
Porto & fragt	5 300 00	
Snæleie, lys & renhold	2,500.00	
Afleidestrækning & bokbinderarbeide . . .	400.00	
Telefonavgift	265.00	
Revision	240.00	
Indentar	500.00	
Ekster	500.00	
Agitationen	500.00	
Diverje	795.00	
		118,000.00

